

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN OPINTO-OPAS

Voimassa 1.8.2017 alkaen toistaiseksi

(Päivitetty 7.2.2019; hyväksytty tiedekuntaneuvostossa 12.2.2019)

Sisällysluettelo

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN OPINTO-OPAS 2017-2019	1
A Opinto-oppaan käyttäjälle.....	3
B Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat koulutusvaatimukset	3
1 HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	3
2 OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS.....	3
3 KOULUTUKSEN RAKENNE JA TAVOITTEET.....	6
4 ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN	6
4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	7
4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä	7
Palveluiden laskeminen	8
Muissa viroissa suoritettu palvelu.....	9
Tutkijana toimiminen	10
Palvelu ulkomailla.....	10
Palvelujen vanheneminen	10
Suu- ja leukakirurgian koulutus	10
Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)	11
4.3 Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen	11
4.4 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen	12
4.5 Teoreettinen opetus	13
4.6 Lähijohtajakoulutus.....	14
4.7 Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu	14
4.8 Muut kuulustelut.....	18
5 VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	18
6 OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA	19
7 LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN.....	19

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta	20
C OPETUSSUUNNITELMAT	26
HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA/SUUPATOLOGIA	26
HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA/SUURADIOLOGIA.....	30
HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA/SUUN MIKROBIOLOGIA	33
HAMPAISTON OIKOMISHOITO	37
KLIININEN HAMMASHOITO/KARIOLOGIA JA ENDODONTIA.....	40
KLIININEN HAMMASHOITO/LASTEN HAMMASHOITO	43
KLIININEN HAMMASHOITO/PARODONTOLOGIA	47
KLIININEN HAMMASHOITO/PROTETIIKKA JA PARENTAFYSIOLOGIA	50
SUU- JA LEUKAKIRURGIA.....	53
TERVEYDENHUOLTO	57

A. OPINTO-OPPAAN KÄYTTÄJÄLLE

Tämä opas on tarkoitettu Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan erikoishammaslääkärikoulutusta suorittavien opinto-oppaaksi 1.8.2017 alkaen.

Opas sisältää erikoishammaslääkäriin koulutusta koskevat koulutusvaatimukset sekä erikoishammaslääkäriin koulutusohjelmien opetussuunnitelmat ja kuulusteluvaatimukset.

Koulutusvaatimukset koskevat kaikkia erikoistumassa olevia riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikajankohdasta.

Erikoisalakohtaiset vaatimukset koskevat hammaslääkäreitä, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden erikoistumiskoulutukseen 1.8.2017 alkaen.

Opinto-oppaan liitteenä on erikoishammaslääkärikoulutusta ohjaava sosiaali- ja terveysministeriön asetus (56/2015).

Lisätietoja erikoistumiskoulutuksesta löytyy lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilta:

<https://guide.student.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta>

B. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUSTA KOSKEVAT KOULUTUSVAATIMUKSET

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat koulutusvaatimukset ovat tiedekuntaneuvoston hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, jotka **koskevat kaikkia erikoisaloja ja kaikkia erikoistuvia riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikajankohdasta**. Koulutusvaatimusten lisäksi opiskelija suorittaa koulutuksen oman erikoisalansa opetussuunnitelman mukaisesti.

Koulutusvaatimukset sisältävät koulutuksen suorittamiseen liittyviä määräyksiä. Käytännön ohjeet ja lomakkeet löytyvät tiedekunnan internet-sivuilta ja Flamma-sivuilta.

1 HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoishammaslääkärikoulutuksen parissa työskentelee monia toimijoita. Varsinainen päätäntävalta erikoishammaslääkärikoulutuksesta on Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi. Seuraavassa on kerrottu eri toimijoiden sekä erikoistuvan hammaslääkäriin, koulutuksen vastuuhenkilön, kouluttajien ja ohjaajien tehtävistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on ylin ohjaava viranomainen erikoistumiskoulutuksessa. STM antaa asetuksen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmista, niiden pituuksista, koulutukseen ottamisesta ja suorittamisesta ja siitä missä yliopistoissa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisenssiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoishammaslääkäriin koulutuksen suorittaneet hakevat Valviralta erikoishammaslääkäriin ammatinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja 1030/2000).

Valtakunnallinen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäri- sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaosto Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä itsenäisesti toimivan koordinaatiojaoston, jonka tehtävänä on arvioida kansallisia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita, sekä tehdä aloitteita koulutuksen kehittämiseksi. Jaoston kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueelliset neuvottelukunnat toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (asetus 56/2015, 3 §). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta sekä antavat lausunnot yliopistolle koskien poikkeuspäätöstä yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (A56/2015, 6 §). Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto sekä sen vastuualueen yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, aluehallintovirasto, ja opiskelijat.

Lääketieteellinen tiedekunta (koulutusyksikkö) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoislääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksiköt hyväksyvät koulutussopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutusyksiköt hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat todistuksen suoritetusta koulutuksesta. Koulutusyksiköt valvovat erikoislääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä.

- **Tiedekuntaneuvosto** päättää mm. koulutusvaatimuksista, opetussuunnitelmista, valintaperusteista erikoistumiskoulutukseen ja ratkaisee tiedekunnan kannalta laajakantoiset ja periaatteelliset asiat.
- **Dekaani** myöntää opinto-oikeudet erikoistumiskoulutukseen sekä myöntää todistuksen suoritetusta koulutuksesta. Dekaanin myös mm. valvoo tiedekunnan toimintaa, ja vastaa sen kehittämisestä ja tehokkaasta ja tuloksellisesta toiminnasta.
- **Yksikkö** Lääketieteellinen tiedekunta jakaantuu kahteen alayksikköön, joiden nimet ovat Medicum ja Clinicum. Yksiköt jakautuvat edelleen osastoihin. Yksiköt vastaavat opetuksesta, ja yksikön johtaja nimeää koulutusohjelmien vastuuhenkilöt.
- **Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen johtoryhmän (ERJO)** tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Helsingin yliopiston vastuualueella. ERJO käsittelee erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäriin koulutukseen liittyviä asioita, ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista ja vastaa yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmista.
- **Koulutusohjelman vastuuhenkilö** toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilön tulee hyväksyä erikoistuvan hammaslääkäriin henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) sekä seurata ja arvioida koulutuksen ja oppimisen edistymistä. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvien hammaslääkärien opintosuoritukset osaksi koulutusta.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan hammaslääkäriin valinnasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Kouluttaja on koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi haluava hakee koulutusoikeuksia yliopistolta. Kun yliopisto on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet, vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan hammaslääkäriin tukihenkilö ja ohjaa erikoistuvaa hammaslääkäriä tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutussuunnitelman tarkoituksenmukaisuudesta sekä teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arviointeihin.

Koulutusyksiköiden tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaatimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta. Koulutusyksikkö myös päättää yleislääketieteen erityiskoulutukseen liittyvistä asioista.

Erikoistuvan hammaslääkärin edellytetään tutustuvan pysyvämääräyksiin, opinto-oppaassa selvitettyihin oman erikoisalansa vaatimuksiin (=opetussuunnitelmaan) ja osallistuvan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen sekä lokikirjan pitämiseen saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

2 OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS

Erikoishammaslääkärin koulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä (L1355/2014). Nämä oikeudet myöntää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) terveydenhuollon ammattihenkilölain nojalla (559/94, muutettu lailla 1030/2000). Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella, eli jos lupa on määräaikainen tai johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen sidottu.

Opinto-oikeutta haetaan siihen yliopistoon, jonka vastuualueella erikoishammaslääkärikoulutus on tarkoitus pääasiallisesti suorittaa. Opinto-oikeuden hakeminen erikoishammaslääkärikoulutukseen tapahtuu kahdesti vuodessa sähköisesti opintopolku.fi-järjestelmässä. Haku- ja valintamenettely on kuvattu tiedekunnan verkkosivuilla: <https://guide.student.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta> .

Erikoistujalla voi olla kerrallaan voimassa vain yksi opinto-oikeus erikoishammaslääkärikoulutusohjelmaan, ja vain yhdessä yliopistossa.

Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikoisalalle. Valinta erikoistumisvirkoihin tapahtuu terveyspalvelujärjestelmässä.

Erikoistuva suorittaa koulutuksen niiden vaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden myöntämisaikana. Opiskelijan on mahdollista siirtyä suorittamaan koulutus uusimpien vaatimusten mukaisesti. Opiskelupaikan vastaanottavan erikoistujan edellytetään tutustuvan koulutuksesta annettuihin määräyksiin. Koulutus suoritetaan opinto-oppaan vaatimusten mukaisesti. Erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan kuitenkin aina viimeisimpien vaatimusten mukaisesti.

Erikoistuvan hammaslääkärin on ilmoitauduttava joka lukuvuosi läsnä – tai poissaolevaksi. Läsnä olevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joihin osallistuu opetukseen, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee todistusta.

Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen. Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan hammaslääkärin on osallistuttava uudelleen valintamenettelyyn.

Erikoistuja noudattaa sekä erikoisalaa vaihtaessaan että koulutusyksikköä vaihtaessaan niitä erikoisalakohaisia vaatimuksia ja koulutusvaatimuksia, mitkä ovat voimassa uuden opinto-oikeuden myöntämisen hetkellä (erikoistuja ei siis voi noudattaa vanhan erikoisalan aikana voimassa olleita vaatimuksia tai toisen koulutusyksikön vaatimuksia). Ks. johtamisopintojen osalta kohta 4.6.

3 KOULUTUKSEN RAKENNE JA TAVOITTEET

Erikoishammaslääkärin koulutuksen koulutusohjelmat

Erikoishammaslääkärin koulutuksen koulutusohjelmat ovat hampaiston oikomishoito, hammaslääketieteellinen diagnostiikka, kliininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusalueisiin, jotka ovat kariesoppi ja endodontia, parodontologia, lasten hammashoito sekä protetiikka ja purentafysiologia. Hammaslääketieteellisen diagnostiikan suuntautumisvaihtoehdot ovat suurradiologia, suupatologia ja suun mikrobiologia.

Erikoishammaslääkärin koulutus kestää täystoimisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

Koulutuksen tavoitteet

Erikoishammaslääkärin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön (A 56/2015, 2 §.)

Koulutuksen rakenne

Erikoishammaslääkärin koulutuksen aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisesti hammaslääkärin kliinisissä tehtävissä.

Koulutus jakaantuu 1) teoreettiseen opetukseen, 2) käytännön koulutukseen ja toimipaikkakoulutukseen, 3) johtamisopintoihin, 4) oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin sekä 5) valtakunnalliseen kuulusteluun.

Vähintään puolet koulutusajasta tulee suorittaa yliopistolisen sairaalan ulkopuolella, lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian sekä hammaslääketieteellisen diagnostiikan koulutusohjelmaa

4 ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva osallistuu kliniseen työhön potilaita hoitavana tai tutkivana tai potilasnäytteiden tutkimisesta huolehtivana hammaslääkärinä tai toimimalla muissa hammaslääketieteen tai terveydenhuollon asiantuntemusta vaativissa tehtävissä. Täten hän hankkii erikoisalansa käytännön taidot asianomaisen yksikön palveluksessa olevan kouluttajan valvonnassa.

Terveyskeskuspalvelu, erikoisalan koulutus ja yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu

Asetuksen 56/2015 (7 §) mukaan koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Sääntö ei koske terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta ja minimivaatimus on 12 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä (12-18 kuukautta).

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohteisesti luvan poiketa edellä mainitusta yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa (A 56/2015, 7§). Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä lausunto erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Käytännön koulutusta (yliopistosairaalan ulkopuolista koulutusta) voi suorittaa ainoastaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Mikäli koulutusta suoritetaan sijaisuuksissa, koulutuksen hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistuvalla hammaslääkärillä on myönnetty opinto-oikeus ja että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu yliopiston järjestämään teoreettiseen koulutukseen vastuuhenkilön kanssa sovitulla tavalla. Tiedekunnan hyväksymät koulutuspaikat on listattu tiedekunnan verkkosivuille: <https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Terveydenhuollon erikoistumisvirkaan haetaan yliopiston viranhakukäytäntöjen mukaisesti.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, jossa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluita koskevat erikoisalakohteiset koulutusvaatimukset on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka ovat listattuina tiedekunnan verkkosivuilla <https://guide.student.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta>.

Erikoishammaslääkärin koulutukseen voidaan hyväksyä palveluita, jotka ovat suoritettu hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja sitä seuranneen laillistuksen jälkeen. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä muita suorituksia osaksi koulutusta. Ulkomailta hammaslääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia hammaslääkärinä Suomessa.

Opiskelija suorittaa koulutuksen niiden opinto-oppaan erikoisalakohtaisten vaatimusten mukaisesti, jotka ovat olleet voimassa opinto-oikeuden myöntämishetkellä. Pysyväismääräyksiä päivitetään kahden vuoden välein, ja niiden vaatimukset koskettavat kaikkia opiskelijoita riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikankohdasta. Erikoistuva hammaslääkäri on itse vastuussa opinto-oppaan seuraamisesta, opintojensa suunnittelusta ja niiden etenemisestä.

Palveluiden laskeminen

Palveluajat

Erikoishammaslääkärikoulutus (sekä terveyskeskuspalvelu että erikoisalan palvelut) suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Kahta tai useampaa alle 50 %:n työajalla samalla ajanjaksolla, eri työnantajan palveluksessa tehtyä palvelujaksoa ei voi yhdistää siten, että ne muodostavat yhteensä 100 % palvelusuhteen. Jos esimerkiksi yksi palvelujakso on samalla ajanjaksolla 60 % kokopäiväisestä palvelusta ja jälkimmäinen 40 % kokopäiväisestä palvelusta, ainoastaan ensimmäinen (eli 50 % kokopäiväisestä palvelusta ylittävä) palvelu hyväksytään. Mikäli palvelujaksot ovat molemmat 50 % ja 50 %, voidaan molemmat palvelujaksot hyväksyä.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Vastuuhenkilö voi harkintansa mukaan hyväksyä myös alle 50 % palvelussuhteessa olevaa erikoisalan palvelua, mikäli koulutuksen laatuvaatimukset täyttyvät ja kyseessä on etukäteen vastuuhenkilöllä hyväksytetty toimiva koulutusjärjestely siten, että kahden osa-aikaisen palvelussuhteen yhteenlaskettu aika vastaa 100 % palvelussuhdetta. Kyseinen esitys ei muuta koulutusohjelman laatuvaatimuksia tai osaamistavoitteita, joiden tulee täyttyä. (TDKN 14.11.2017, E 3§)

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on vähintään yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää).

(Palvelujakso=työsuhteen kesto, josta vähennetään keskeytykset ohjeiden mukaisesti.)

Palveluiden laskeminen

Palveluita voidaan laskea hyväksi tutkintoon vain siihen päivämäärään asti, mihin työ- tai palvelutodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2010 – 31.3.2010, mutta todistus on päivätty 15.2.2010, lasketaan palveluita tutkintoon hyväksi vain ajalta 1.1.2010 – 15.2.2010 (yhteensä 1kk 15pv).

Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapseen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen yhteensä vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan. Palveluihin vaikuttavat keskeytykset on koottu tiedekunnan verkkosivuille: <https://guide.student.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta>

Yhteenveto palveluihin vaikuttavista keskeytyksistä alla:

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomarahavapaat

3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat
5. päivystysvapaat
6. täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
7. ulkomainen koulutus (työn edellyttämä, palkallinen)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllämainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on erikoisalan vastuuhenkilön varmistuttava siitä että koulutuksen oppimistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa erikoisalan vastuuhenkilö voi määrätä lisäpalvelua, mikäli todetaan että opiskelija ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja oppimistavoitteita.

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta, mikäli palvelussuhde on ollut voimassa:

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt
4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)
7. lomaloma kuulustelua varten
8. puolustusvoimien kertausharjoitukset
9. lomautukset/säästösyöt

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

1. yksityisasia (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma/palkaton
4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)

Muissa viroissa suoritettu palvelu

Erikoishammaslääkärin koulutukseen sisällytettäviä palveluita suoritetaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa puolet palvelusta (18 kk) tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta ja minimivaatimus on 12 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä (12-18 kuukautta).

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoishammaslääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Toimimista yliopiston opettajan, yliopistonlehtorin, kliinisen opettajan, assistentin tai päätoimisen tuntiopettajan virassa hyväksytään tapauskohtaisesti erikoistumiskoulutukseen erikoisalan vastuuhenkilön päätöksellä edellyttäen, että toimintaan liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaалassa, terveyskeskuksessa tai kliinistä toimintaa palvelun sisällön perusteella. Opettajana/lehtorina/assistenttina toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta).

Toisen yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu palvelu voidaan hyväksyä ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi. Palvelujaksoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelussuhde-aika, mahdollinen osa-aikaisuus sekä kaikki keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta työtodistuksessa.

Tutkijana toimiminen

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä erityisen pätevistä syistä päätoimisena tutkijana toimimista, mikäli koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan. Tutkimustyön tulee olla erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkijana toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta).

Erikoisalan vastuuhenkilö voi harkintansa mukaan hyväksyä tutkimustyötä joustavasti osaksi erikoistujan koulutusta, vaikka se ei olisi min. 18,5h/vko eikä min. 50% kokoaikaisesta palvelusta (AJT 5.2.2015, 9 §).

Palvelu ulkomailla

Osa erikoishammaslääkärin koulutukseen kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Erikoisalan vastuuhenkilö päättää ulkomaisen palvelun hyväksymisestä palvelun sisällön ja suorittamispaikan perusteella. Pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua ei voi kuitenkaan suorittaa kokonaan ulkomailla, vaan vähintään 6 kk on tehtävä Suomessa. Lopun 3 kuukauden suorittamisesta/hyväksymisestä päättää vastuuhenkilö. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat hammaslääkärin oikeudet kyseissä maassa.

Erikoishammaslääkärin koulutukseen voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista. Palvelun hyväksymisen edellytyksenä on hammaslääkärin oikeudet kyseisessä maassa. Koulutusohjelman vastuuhenkilö tekee päätöksen ulkomaisen palvelun hyväksymisestä koulutukseen.

Erikoistujan on esitettävä ulkomailla tehdystä palvelusta suomen, ruotsin tai englanninkielinen työtodistus. Todistuksesta on käytävä ilmi palvelun sisältö, ajanjakso sekä mahdolliset keskeytykset tai maininta siitä ettei niitä ole.

Palvelujen vanheneminen

Erikoisalan palvelu ja teoreettinen koulutus, joka on suoritettu viimeisten 6 vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkärin koulutusta varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisten 10 vuoden aikana. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä (4) vuodessa. Lähijohtajapätevyyden antava koulutus ei vanhene. Vanhenemissäännöt koskettavat myös toista erikoistumistutkintoa/koulutusta suorittavia. Välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta, ts. suoritteet eivät saa olla vanhentuneita todistusta haettaessa vaikka erikoistujalla olisi välipäätös.

Pakollinen, kaikille erikoisaloille yhteinen 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu ei vanhene. Joillakin aloilla koulutukseen kuuluu palvelua terveyskeskuksessa enemmän kuin 9 kuukautta. Se osa koulutuksesta vanhenee yllä mainittujen vanhenemissääntöjen mukaisesti.

Erityisestä syystä erikoistuva voi saada pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys- ja vanhempainloma, tutkimustyö). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessä voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahan oikeuttava aika (noin yksi vuosi).

Suu- ja leukakirurgian koulutus

Suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy lääketieteen täydentäviä opintoja, jotka ovat laajuudeltaan 100-102 opintopistettä (2.11.2010 asti noin 150 opintoviikkoa ja 31.7.2015 asti 150 opintopistettä). Täydentävät opinnot sisältävät kurssien L3, L4 ja L5 opinnot opintopisteineen sekä L2 kurssien opinnot niiltä osin kun

erikoistuja ei perusopintojensa aikana ole niitä suorittanut. L2 kurssien suorittaminen hyväksytysti on edellytys L3, L4 ja L5 kurssien suorittamiselle. Täydentävien opintojen suorittaminen lyhentää suu- ja leukakirurgian koulutukseen vaadittavaa erikoisalalan palvelusaikaa 2 vuotta. Jos erikoistuja on aiemmin suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon, lyhenee vaadittava palvelusaika täydentäviä opintoja vastaavalla määrällä (2 vuotta). Vaadittavan palvelun määrä on terveyskeskuspalvelu (9kk) ja erikoisalalan palvelu (3 v 3kk).

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa (AHOT) noudatetaan tiedekunnan määräyksiä.

Aiemman erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana tai muuten hankittu osaaminen voidaan hyväksyä, mikäli opiskelija osoittaa saavuttaneensa opintojaksolle asetetut oppimistavoitteet. Aiempi erikoishammaslääkärikoulutus Suomessa tai muussa maassa ei oikeuta automaattiseen hyväksilukemiseen. Tarvittaessa osaamisen varmistamiseksi opiskelijalle voidaan määrätä kuulustelu, haastattelu, lisäpalvelua tmv. erikoisalalan vastuuhenkilön harkintansa mukaan tarpeelliseksi katsomiaan osaamisen arvioimisen keinoja.

AHOT-periaatteet ovat tiedekuntaneuvoston vahvistamat määräykset, jotka on julkaistu erillisenä dokumenttina tiedekunnan verkkosivuilla.

Opiskelijan vastuulla on tehdä esitys hänen aiemmin hankkimansa osaamisen tunnustamisesta.

Erikoishammaslääkäritoimikunta on tehnyt periaatepäätöksen 25.2.2009 pidetyssä kokouksessa, ettei kolmen vuoden koulutusohjelmissä erikoistumista edeltävää kahden vuoden palvelusvaatimusta eikä täyslaillistuksen saamiseksi suoritettua yhdeksän (9) kuukauden terveyskeskuspalvelua hyväksiluetä tutkintoon. Kuusivuotiseen suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaan voidaan tapauskohtaisesti hyväksyä yhdeksän (9) kuukauden terveyskeskuspalvelu, joka on tehty ennen erikoistumisen aloittamista täyslaillistuksen saamiseksi. Päätöksen palvelun hyväksymisestä tekee koulutusohjelman vastuuhenkilö.

4.3 Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen

Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopiston ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana.

Kriteerejä, jotka huomioidaan myönnettäessä koulutusosoikeuksia ja koulutusaikaa:

Kouluttajan:

- tulee olla alan erikoishammaslääkäri
- tulisi olla ensisijaisesti alan dosentti
- kouluttajalla tulisi olla pedagogista koulutusta.

Koulutuspaikan resurssit

- tautikirjon tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan opetusta täydentävä
- yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- toimipaikkakoulutus (mm. säännöllinen meeting-toiminta), edellytetään 2-5 tuntia viikossa, lukukausien aikana toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussopimuksessa. Erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee myös voida osallistua (evo-raham tai aluehallintoviraston kautta työntäjille maksettavan tuen turvin) toimipaikan ulkopuoliseen koulutukseen.

Koulutussopimus

Koulutusosoikeuksia hakevan yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (tähän tehtävään nimetty professori) ja sopia koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Ulkopuolisen koulutuspaikan hyväksymisestä päättää kyseisen erikoisalalan vastuuhenkilö. Koulutussopimuksesta tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, kouluttajat (ehl), virkamäärä, sekä mitkä valmiudet koulutettavan tulee saavuttaa palvelun aikana. Erikoistuvalla hammaslääkärille tulee nimetä henkilökohtainen ohjaaja. Erikoistuvan edistymisen arviointiin tulee käyttää muodollista seurantajärjestelmää (lokikirja ja säännöllinen arviointi). Jos koulutuspaikan toiminnassa tapahtuu oleellisia muutoksia, harkitaan koulutusosoikeuksia uudelleen.

Henkilökohtainen koulutussopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä pysyvää koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa hammaslääkärää koskeva henkilökohtainen koulutussopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveyskeskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutussopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opeteltavat tiedot ja taidot. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Koulutussopimuslomakkeet löytyvät tiedekunnan verkkosivuilta: <https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

4.4 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja

Erikoistuva hammaslääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumiskoulutuksen suunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulee antaa erikoistujalle ko. erikoisalalan lokikirja koulutuksen alussa. Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikoisalalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen lokikirja.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Erikoisalalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

4.5 Teoreettinen opetus

Teoreettinen opetus perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen opetuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnoilla. Mikäli teoreettinen kurssimuotoinen koulutus tapahtuu työaikana, erikoistuvan hammaslääkärin tulee olla virkavapaalla (palkallinen tai palkaton) tai hänet tulee määrätä koulutukseen.

Koulutusyksiköt vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että koulutusyksiköt tarjoaisivat vaaditun kurssimuotoisen opetuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Koulutusyksikkö voi hyväksyä kursseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, hammaslääkäriyhdistykset tai muu lääke-/hammaslääketieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle opetukselle asetetut vaatimukset. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina lääketieteellinen taho, kuten yliopisto, koulutusoikeuden saanut klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa.

Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi opetuksiksi myös muille anotuille erikoisaloille. Koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei saa näkyä kauppanimiä tai logoja.

Laajuus

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä vaihtelee erikoisaloittain (ks. erikoisalakohdaiset vaatimukset).

Koulutuksen kriteerit ja mitoitus

Suositteluvia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen opetus järjestää yhteistyönä. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle 3 tunnin mittaisia yksittäisiä koulutustilaisuuksia ei hyväksytä. Poikkeuksellisesti voidaan myös hyväksyä toistuvia vähintään kahden tunnin mittaisia tilaisuuksia, jotka muodostavat mielekkään kokonaisuuden. Koulutuksen tulee sisältää luentojen ohella aktivoivia opetusmenetelmiä (pienryhmäopetus, tehtävät, yms). Opetusvolyyymi on pystyttävä selkeästi tunnistamaan koulutustilaisuuden ohjelmasta. Tehtävien lisäksi laajempiin kursseihin voi liittyä myös kuulusteluja. Oppimateriaali tulisi olla saatavilla ennen koulutustilaisuutta. Opetuksessa käytettävästä visuaalisesta materiaalista tulisi antaa kopiot osallistujille.

Ulkomainen koulutus

Ulkomailla järjestettäviä kursseja hyväksytään vastuuhenkilön päätöksellä. Myös ulkomaisten kurssien kohdalla noudatetaan edellä esitettyjä kriteereitä. Jos kursseilla on käytössä ns. kredit-järjestelmä, sitä voidaan erikoisalakohdaisesti käyttää Suomeen sovellettuna.

Arviointi ja laadunvarmistus

Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämistä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta sekä samalla kehittää ja parantaa erikoishammaslääkärikoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettyessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön arviointia varten.

Kurssien anominen, hyväksyminen ja vaadittava informaatio

Kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetuksiksi haetaan etukäteen sille koulutusyksikölle, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalan koulutusta järjestävästä koulutusyksiköstä. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava tavoitteet, kenelle kurssi on tarkoitettu, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukäteismateriaalista ja -valmistautumisesta. Tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Yksityiskohtainen ohjelma liitetään hakemukseen. Hakemuksesta tulee ilmetä koulutuksen kohderyhmä. Helsingin yliopistossa käytetään sähköistä hakujärjestelmää. Hakulomake löytyy osoitteesta <https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta>

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetuksesi, hakijalle ilmoitetaan sähköisesti hyväksytyt erikoisalajat ja tuntimäärä. Missä tahansa koulutusyksikössä hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetuksesi, mikäli ne vastaavat pysyvää määrää.

Koulutuspaikan tuki koulutukseen

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärihammaskoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla hammaslääkärille työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen opetukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa.

Yleisopinnot

Yleisopinnoton tavoitteena on antaa erikoistuvalla hammaslääkärille peruskoulutusta täydentävien kurssien ja omakohtaisen työskentelyn pohjalta käsitys terveydenhuollon käytännön toiminnasta ja väestön tavallisimpien suun sairauksien diagnostiikasta ja hoidosta sekä ajankohtaiset kliiniset tiedot hammaslääketieteen eri osa-alueilta. Yleisopintoja täydentävinä kursseina voidaan käyttää hyväksi yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka koulutusohjelman vastuuhenkilö on hyväksynyt.

Erikoisalan opinnot

Erikoisalan opintoihin kuuluvat koulutustilaisuudet voivat olla luentoja, seminaareja, demonstraatioita tai vastaavia. Niissä käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan keskeisiä kysymyksiä. Erikoistuva osallistuu tilaisuuksiin mm. pitämällä seminaariesitelmiä. Tämän lisäksi erikoistuva voi tehdä tutkimustyötä.

Lääkintä-RUK

Hyväksytään seuraaville erikoisaloille teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi seuraavasti:

- SUU- JA LEUKAKIRURGIA 25 % teoreettisen koulutuksen kokonaismäärästä

Muille erikoisaloille ei etukäteishyväksyntää.

Sivuosa-alueen opinnot

Kliinisen hammashoitoon erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee suorittaa yleisopinnoton ja erikoisalanopinnoton lisäksi valitsemaltaan kliinisen hammashoidon sivuosa-alueelta teoreettista koulutusta. Kliinisen hammashoidon koulutukseen ja hammaslääketieteellisen diagnostiikan suupatologian ja suurradiologian ja suun mikrobiologian koulutukseen sisältyy minimissään yhden (1) sivuosa-alueen opinnot. Koulutusohjelman vastuuhenkilö voi oman oppialansa osalta päättää vaadittavien sivuosa-alueiden määrästä. Sivusa-alueen korvaavuuksista muilla kuin yliopiston järjestämällä kokonaisuuksilla päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Tohtorin tutkinto ja erikoishammaslääkärikoulutus

Hammaslääkäri, joka suorittaa sekä erikoishammaslääkärin koulutuksen että hammaslääketieteen tohtorin tutkinnon, voi lukea hyväkseen saman teoreettisen koulutuksen opintosuorituksen molempiin koulutuksiin koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan, mikäli se koulutuksen tavoitteiden puolesta on tarkoituksenmukaista.

4.6 Johtamisopinnot

Johtamisopinnoton tavoitteena on, että erikoislääkäri/erikoishammaslääkäri osaa toimia palvelujärjestelmässä toimien väestön terveyden ja työyksikkönsä tavoitteiden hyväksi. Johtamiskoulutus on Helsingin yliopiston lääkäreiden ja hammaslääkäreiden erikoistumiskoulutukseen kuuluva pakollinen kokonaisuus, jonka laajuus on 10 opintopistettä (op). Johtamisopinnoton suorittamisesta ei tule erillistä merkintä koulutuksen suoritustodistukseen.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

1.1.2018 lähtien erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen opinto-oikeuden saaville kuuluu erikoistumiskoulutukseen johtamisopinnot 10 op (JOP10-ohjelma) joka käynnistyy 1.1.2019 (Tiedekuntaneuvosto 14.11.2017/12.2.2019).

Opinto-oikeuden välillä 1.8.2009-31.12.2017 saaneilla erikoistuvilla lääkäreillä ja hammaslääkäreillä on mahdollisuus suorittaa aikaisempien opintovaatimusten mukainen 30 op lähijohtajakokonaisuus loppuun 31.12.2019 mennessä sitovalla ilmoituksella. Ilman sitovaa ilmoitusta katsotaan, että erikoistuja tekee 10 op kokonaisuuden. Ilmoittautumislomake 30 op lähijohtajakoulutuksen löytyy Moodlesta:
<https://moodle.helsinki.fi/course/view.php?id=1711>

1.1.2019 lähtien erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutettavien pakolliset 10 op johtamisopinnot suoritetaan JOP10-opintokokonaisuutena. Pakollista JOP10-opintokokonaisuutta ei voi korvata muulla koulutuksella.

Koulutettava voi halutessaan suorittaa 20 op lisäopintoja saadakseen merkinnän 30 op suorituksesta ja lähijohtajapätevydestä erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin koulutustodistukseen.

JOP10-opinnot koostuvat neljästä ajallisesti rajatusta modulista (A, B, C ja D), jotka suoritetaan osittain Moodlella ja osittain lähiopetuspäivinä. Ohjeen mukaan ilmoittautuminen ja modulin omaan Moodle-alustaan liittyminen modulin alkamispäivämäärään mennessä ovat edellytys osallistumiselle. Moduulit tulee suorittaa aakkosjärjestyksessä ja annettujen aikarajoitusten puitteissa. JOP10-opintokokonaisuuden suorittaminen merkitään Oodiin eikä siitä anneta erillistä todistusta.

Pakollisen 10 op johtamisopintokokonaisuuden moduleista voidaan korvata korkeintaan 2 op aiemmilla opinnoilla, mikäli ne sisällöllisesti ja laajuudeltaan vastaavat joko modulia B tai C, ja opiskelija esittää opinnoistaan asianmukaiset todistukset, ohjelmat ja reflektion. Näiden korvaavuusvaatimusten lisäksi sovelletaan erikoistumiskoulutuksen voimassaolevia säännöksiä.

Muussa lääketieteellisessä tiedekunnassa suoritettujen erikoistumisen 10 op johtamisopinnot hyväksiluetaan. Suoritettulla MBA-tutkinnolla tai Lääkäriliiton/Duodecimin johtamiskoulutuskokonaisuudella voi korvata koko pakollisen 10 op johtamisopintokokonaisuuden. Tällaisen tutkinnon tai koulutuskokonaisuuden suorittaneet henkilöt ottavat suoraan yhteyttä vastuuprofessoriin korvausohjeiden saamiseksi.

Erikoistuville, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden erikoistumiskoulutukseen 1.1.2018 jälkeen ja jotka valmistuvat ennen vuotta 2021, voidaan sopia erityisjärjestelyjä siirtymäkauden aikana.

Lisätietoja ja ohjeita johtamisopinnoista sekä ilmoittautumisesta : <https://blogs.helsinki.fi/lahijohtajakoulutus/blogi/> sekä Moodlen johtamisopintoalue: <https://moodle.helsinki.fi/course/view.php?id=1711>

Kaikki asiaan liittyvät tiedustelut: med-lahijohtaja@helsinki.fi

4.7 Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun koordinaatiosta huolehtii Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on kuulustelun koordinoinnin lisäksi kuulustelurekisterin ylläpitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen ammatillisen jatkokoulutuksen toimikunta koordinoi ja käsittelee kuulustelua koskevia asioita.

Kuulusteluun liittyvät ajankohtaiset tiedot, kuten kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen ja ohjeet löytyvät tiedekunnan verkkosivuilta. Kuulusteluvaatimukset sekä vanhat kuulustelukysymykset löytyvät Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilta.

Kuulustelussa noudatetaan soveltuvin osin Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntöä ja arkistonmuodostussuunnitelmaa.

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun tavoitteena on arvioida erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkäriin kohtauksissa tilanteissa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle vähintään yhden kuulustelijan, joka ilmoitetaan yksikköjen yhteiseen kuulustelijarekisteriin. Mahdollisuuksien mukaan koulutusyksiköt nimeävät enemmän kuin yhden kuulustelijan jokaiselle erikoisalalle.

Koulutusyksikköjen pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa omaan koulutusyksikköön.

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovittavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii kerrallaan kaksi kuulustelijaa.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksensä erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista.

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulusteluajankohdat ja -paikat

Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä – Helsingin yliopistolla, Itä-Suomen yliopistolla, Oulun yliopistolla, Tampereen yliopistolla ja Turun yliopistolla – samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulustelun siirtymässä sähköiseen järjestelmään huhtikuusta 2019 alkaen voi kuulustelun toistaiseksi suorittaa vain siinä yliopistossa, jossa erikoistuvalla on opinto-oikeus. Helmikuun 2019 kuulusteluun voi vielä osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun osallistuvan on varattava tenttipaikka oman erikoisalansa tenttiajankohdalle oman yliopistonsa Exam-järjestelmässä. Jos kuulusteluun järjestetään lisäksi ennakoilmoittautuminen erillisellä ilmoittautumislomakkeella, päättyy se viisi (5) viikkoa ennen kuulustelua. Tenttipaikkaa varatessa erikoistuvalla on oltava kyseisen erikoisalan opinto-oikeus, läsnäoloilmoittautuminen omaan yliopistoon kunnossa kuluvalle lukuvuodelle, sekä käytössään oman yliopistonsa verkkotunnukset. Tenttipaikkojen varaus aukeaa 30 päivää ennen kuulustelua. Osallistujia suositellaan varaamaan tenttipaikka mahdollisimman nopeasti, koska vapaan paikan löytymistä viime hetkellä ennen kuulustelua ei voida taata.

Patologian erikoistuvat voivat ilmoittautua kuulustelun eri osioihin (essee- ja preparaattikuulustelu) erikseen. Osiot voi halutessaan tehdä myös samalla tenttikerralla, jolloin essee- ja preparaattikuulusteluille on varattu peräkkäiset kolmen (3) tunnin tenttiajat. Radiologian erikoistuvat tekevät essee- ja kuvakuulustelun eri kuulustelukertoina. Esseekuulustelu on suoritettava hyväksytysti ennen kuin voi ilmoittautua kuvakuulusteluun.

1.8.2011 alkaen valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun voi suorittaa vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. 31.7.2011 mennessä opinto-oikeuden saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoishammaslääkärikuulustelu suomen ja

ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla hammaslääkärille on erikoistumisensa aikana kertynyt.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä.

Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute.

Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Kuulustelijoiden on palautettava kuulustelun arvostelu neljän (4) viikon kuluttua kuulustelupäivästä.

Kuulustelijat vievät itse tulokset sähköiseen järjestelmään, josta tieto lähtee sähköpostitse kuulusteluun osallistuneille. Sähköpostiviestin saatuaan osallistuja voi kirjautua itse Exam-järjestelmään, josta näkee kuulustelun tuloksen, pisteet ja kirjallisen palautteen.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, tulee erikoistujan keskustella erikoisalan vastuuhenkilön kanssa ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäyksiin.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Oikaisupyynnön toimitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka toimittaa oikaisupyynnön edelleen kuulustelun arvostelleille kuulustelijoille.

Kuulustelijoiden pitää antaa perusteltu vastauksensa saamaansa oikaisupyynnöön 1 kuukauden kuluessa. Kuulustelijat toimittavat oikaisupyynnön vastineensa valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka lähettää sen tiedoksi oikaisupyynnön tekijälle. Mikäli kuulusteltava on oikaisupyynnön vastineen saatuaan edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua vielä opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyynnön toimitetaan oman yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan.

Suullinen kuulustelu

Kirjallisen kuulustelun lisäksi pidetään suullinen kuulustelu seuraavilla aloilla: lastenkirurgia ja plastiikkakirurgia. Erikoisalat suunnittelevat kuulustelun, joka suoritetaan hyväksytyyn kirjallisen osion jälkeen. Kuulustelupäivät ilmoitetaan kirjallisen kuulustelun tulosten saapumisen jälkeen.

Suullisen kuulustelun kuulustelijoita on kaksi. He ovat yleensä samat henkilöt kuin suullista kuulustelua edeltävässä kirjallisessa kuulustelussa. Kuulustelupaikkakunta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Suullisen kuulustelun vaatimukset ovat samat kuin kirjallisessa kuulustelussa.

Suullisen kuulustelun tarkoitus on testata kuulusteltavan kykyä hallita kokonaisuuksia, ei detaljeja. Kuulustelussa pyritään arvioimaan kuulusteltavan kykyä suunnitella diagnostiset tutkimukset, tulkita löydökset ja suunnitella nykytiedon pohjalta asianmukainen hoito ongelmatapauksissa. Kuulusteltavan on kyettävä loogisesti perustelemaan valitsemansa tutkimukset ja hoitolinjat, ei välttämättä löytämään oikeaa diagnoosia kuulustelutilanteessa.

Kuulustelussa käytettävä materiaali muodostuu kliinisistä tiedoista, röntgenkuvista ja laboratoriovastauksista. Lastenkirurgian suulliseen kuulusteluun liittyy mahdollisuuksien mukaan leikkausdemonstraatio, jossa kuulusteltava suorittaa tavallisen lastenkirurgisen toimenpiteen, esim. tyräleikkauksen. Plastiikkakirurgian suullisessa kuulustelussa kysytään pääasiallisesti hoitoratkaisuja kuvina esitettyihin potilastapauksiin.

Suullisesta kuulustelusta annetaan kirjallinen lausunto ja jos kuulusteltava reputtaa, lausunnossa perustellaan reputuksen syy. Reputuksen jälkeinen ensimmäinen uusimismahdollisuus on seuraavan alalla järjestettävän kirjallisen kuulustelun jälkeinen suullinen kuulustelu. Sama pätee silloin, jos erikoistuva ei pääse osallistumaan heti kirjallisen kuulustelun jälkeen järjestettyyn suulliseen tenttiin tai ei saa sovittua kuulustelijoiden kanssa erillistä ajankohtaa.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

Muutokset kuulustelujärjestelmässä

Tiedekunnalla on oikeus muuttaa vuosittaisten kuulustelukertojen määrää lukuvuosittaisen suunnittelutyön puitteissa.

Tiedekunnalla on myös mahdollisuus muuttaa tenttijärjestelmää (esim. korvata erikoishammaslääkärikuulustelu muulla osaamisen arvioinnin tavalla) siirtymäajan puitteissa mahdollisten lainsäädännössä tapahtuvien muutosten vuoksi (erikoislääkärikoulutusta koskevan asetuksen muutos).

4.8 Muut kuulustelut

Koulutusyksikön järjestämä kliinisen hammashoidon sivuosa-alueen kuulustelu

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliiniseen hammashoittoon tai diagnostiikkaan erikoistuva osallistuu vähintään yhteen sivuosa-alueen kuulusteluun. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta.

Sivuosa-alueen kuulustelun suorittamiseksi erikoistuvan tulee ottaa yhteyttä osa-alueen vastuuhenkilöön ja sopia kuulustelun aika ja paikka. Kuulusteluvaatimukset ovat kunkin koulutusohjelman yhteydessä. Kuulustelijan tulee ilmoittaa hyväksytystä kuulustelusta myös tiedekunnan kansliaan.

Kuulusteluohjeet kokonaisuudessaan ovat luettavissa tiedekunnan sivuilla osoitteessa

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta>

5 VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjaus siirtyi Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle 1.2.2015. Samalla koulutuksen tutkintomuotoisuus poistui. 1.2.2015 alkaen kaikki (myös jo koulutuksessa olevat) saavat tutkintotodistuksen sijaan todistuksen erikoishammaslääkäriin koulutuksen suorittamisesta. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttumisesta (L1355/2014) astui voimaan 1.2.2015.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta (A56/2015) astui voimaan 1.2.2015. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmien pituus, terveyskeskuspalvelun määrä sekä vaatimus tehdä puolet koulutusajasta yliopistosairaalan ulkopuolella (asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta).

Muita koulutukseen vaikuttavia määräyksiä ovat mm. yliopistolaki (558/2009), ja Helsingin yliopiston sisäiset määräykset opiskelujen suorittamisesta ja opiskelijan oikeusturvasta.

6 OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA

Todistusta haetaan lomakkeella siitä yliopistosta, jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu. Helsingin yliopistosta valmistuvat täyttävät lomakkeen, joka löytyy tiedekunnan verkkosivuilta osoitteesta <https://guide.student.helsinki.fi/fi/artikkeli/ammattillisen-jatkokoulutuksen-lomakkeet>. Hakemus toimitetaan tiedekuntaan siinä vaiheessa kun kaikki palvelut ja suoritukset (teoreettiset kurssit, johtamisopinnot, valtakunnallinen kuulustelu) ovat tehtyinä.

Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä koulutuksen rakenteeseen ja vaatimuksiin. Erikoistuvan tulee noudattaa sen vuoden opinto-opasta, jolloin opinto-oikeus on myönnetty. Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä lisäksi yleisiin koulutusta koskeviin ohjeisiin, kuten koulutusvaatimuksiin sekä keskeytysohjeisiin.

Todistushakemukseen pitää eritellä selkeästi ne kaikki palvelusuhteet ja koulutustilaisuudet, jotka esitetään otettavaksi huomioon. Jokainen erikoistuva laskee itse palveluidensa keston todistushakemukseen ja vähentää pois myös mahdolliset keskeytykset. Myös jokainen teoreettinen kurssi merkitään hakemuslomakkeeseen erikseen.

Kaikista todistushakemuksessa esitetyistä palveluista ja koulutustilaisuuksista pitää olla hakemuksen liitteenä asianmukaiset todistukset (kahden henkilön oikeaksi todistamat kopiot). Palvelustodistuksista tulee aina ilmetä kohta poissaolot ja keskeytykset (vaikka niitä ei olisi). Lähijohtajakoulutuksesta saatava erillinen HJELT-instituutin myöntämä todistus on myös liitettävä mukaan todistushakemukseen. Tietyillä erikoisaloilla erikoistuvan pitää lisäksi liittää hakemukseen täytetty lokikirja.

Hakemus toimitetaan asianmukaisine todistusjäljennöksineen tiedekuntaan joko henkilökohtaisesti tuomalla tai postitse lähettämällä. Tiedekunta hyväksyy palvelut ja muut suoritukset, mikäli ne ovat pysyväämääräysten ja erikoisalakohtaisten vaatimusten mukaisia. Erikoisalan vastuhenkilö hyväksyy opintosuoritukset osaksi erikoislääkärikoulutusta ja vahvistaa opintosuoritusten sisällöllisen ja määrällisen riittävyyden todistuksen saamiseksi suoritetusta erikoislääkärikoulutuksesta. Dekaanin myöntää todistuksen suoritetusta erikoishammaslääkärikoulutuksesta.

Erikoistuva voi pyytää kirjallisesti oikaisua koulutusohjelman vastuhenkilöltä opintosuoritusten hyväksi lukemista koskeviin päätöksiin 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut päätöksen tietoonsa. Mikäli erikoistuva on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon (Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntö 56 §).

7 LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN

Valmistuneen erikoishammaslääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valviralta) oikeutta harjoittaa erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran verkkosivuilta osoitteesta www.valvira.fi.

Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoishammaslääkärin todistuksesta. Hakemus lähetetään Valviraan postitse (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, PL 210, 00531 Helsinki) tai henkilökohtaisesti toimittamalla (Mannerheimintie 103b, Helsinki, puh. 0295209111).

Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu, ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Annettu Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 4 §:n 3 momentin ja 4 a §:n 3 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetussa lääketieteen tai hammaslääketieteen ylempiä korkeakoulututkintoja antavissa yliopistoissa suoritettavasta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta, jotka ovat yliopistojen ammatillista jatkokoulutusta.

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta voivat Suomessa antaa Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto ja Turun yliopisto.

2 §

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen tavoitteet

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri tai hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan ja antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoislääkärille tai erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri tai hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon johtamiseen, hallintoon, suunnitteluun ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

3 §

Yhteistyöelimet

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta sekä yleislääketieteen erityiskoulutusta koskevissa kysymyksissä valtakunnallisena koordinaatioelimenä toimii terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:ssä tarkoitettu neuvottelukunta tai sen jaosto.

Kunkin erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutusta antavan yliopiston yhteydessä on lisäksi alueellista yhteistyötä varten erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen alueellinen neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on ainakin yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä sekä erikoistumiskoulutuksessa olevien edustus.

4 §

Erikoislääkärikoulutuksen järjestäminen

Erikoislääkärikoulutus järjestetään koulutusohjelmana, jonka pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna joko viisi tai kuusi vuotta.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on viisi vuotta, ovat:

- 1) foniatria;
- 2) fysiatria;
- 3) geriatria;
- 4) kliininen kemia;
- 5) kliininen mikrobiologia;
- 6) kliininen neurofysiologia;
- 7) korva-, nenä- ja kurkkutaudit;
- 8) liikuntalääketiede;
- 9) oikeuslääketiede;
- 10) patologia;
- 11) perinnöllisyyslääketiede;
- 12) silmätaudit;
- 13) syöpätaudit;
- 14) terveydenhuolto.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on kuusi vuotta, ovat:

- 1) akuuttilääketiede;
- 2) anestesiologia ja tehohoito;
- 3) endokrinologia;
- 4) gastroenterologia;
- 5) gastroenterologinen kirurgia;
- 6) ihotaudit ja allergologia;
- 7) infektiosairaudet;
- 8) kardiologia;
- 9) keuhkosairaudet ja allergologia;
- 10) kliininen farmakologia ja lääkehoito;
- 11) kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede;
- 12) kliininen hematologia;
- 13) käsikirurgia;
- 14) lastenkirurgia;
- 15) lastenneurologia;

- 16) lastenpsykiatria;
- 17) lastentaudit;
- 18) naistentaudit ja synnytykset;
- 19) nefrologia;
- 20) neurokirurgia;
- 21) neurologia;
- 22) nuorisopsykiatria;
- 23) oikeuspsykiatria;
- 24) ortopedia ja traumatologia;
- 25) plastiikkakirurgia;
- 26) psykiatria;
- 27) radiologia;
- 28) reumatologia;
- 29) sisätaudit;
- 30) suu- ja leukakirurgia;
- 31) sydän- ja rintaelinkirurgia;
- 32) työterveyshuolto;
- 33) urologia;
- 34) verisuonikirurgia;
- 35) yleiskirurgia;
- 36) yleislääketiede.

Erikoislääkärikoulutuksen yhteisistä osuuksista voidaan muodostaa yhteinen koulutusrunko, kun se on perusteltua yhteisen aineksen laajuuden ja erikoislääkärin tehtävissä tarvittavien valmiuksien vuoksi.

5 §

Erikoishammaslääkärikoulutuksen järjestäminen

Erikoishammaslääkärikoulutus järjestetään koulutusohjelmanä, jonka vähimmäispituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna on kolme vuotta.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on kolme vuotta, ovat:

- 1) hammaslääketieteellinen diagnostiikka;
- 2) hampaiston oikomishoito;
- 3) kliininen hammashoito;
- 4) terveydenhuolto.

Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

6 §

Erikoislääkärikoulutuksen suorittaminen

Erikoislääkärikoulutuksen suorittamiseksi lääkärin tulee:

- 1) suorittaa hyväksytysti 4 §:n 2 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu viiden vuoden käytännön koulutus tai 4 §:n 3 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kuuden vuoden käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
- 2) suorittaa yliopiston hyväksymä teoriakoulutus;
- 3) osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
- 4) suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohmainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske seuraavia koulutusohjelmia:

- 1) foniatria;
- 2) kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede;
- 3) kliininen kemia;
- 4) kliininen mikrobiologia;
- 5) kliininen neurofysiologia;
- 6) neurokirurgia;
- 7) oikeuslääketiede;
- 8) perinnöllisyyslääketiede;
- 9) suu- ja leukakirurgia;
- 10) syöpätaudit.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohteisesti luvan poiketa 2 momentissa säädetystä yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 3 §:ssä tarkoitettulta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Yliopisto antaa todistuksen suoritettavasta erikoislääkärikoulutuksesta.

7 §

Erikoishammaslääkärikoulutuksen suorittaminen

Erikoishammaslääkärikoulutuksen suorittamiseksi hammaslääkärin tulee:

- 1) suorittaa hyväksytysti 5 §:n 2 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kolmen vuoden käytännön koulutus tai 5 §:n 3 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kuuden vuoden käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
- 2) suorittaa yliopiston hyväksymä teoriakoulutus;
- 3) osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
- 4) suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohmainen kuulustelu;
- 5) työskennellä päätoimisesti hammaslääkärin klinisissä tehtävissä vähintään kaksi vuotta ennen erikoishammaslääkärikoulutuksen aloittamista.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveystieteiden keskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveystieteiden keskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohteisesti luvan poiketa 2 momentissa säädetystä yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 3 §:ssä tarkoitetulta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Yliopisto antaa todistuksen suoritettavasta erikoishammaslääkärikoulutuksesta.

8 §

Yleislääketieteen erityiskoulutus

Yleislääketieteen erityiskoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut Suomessa lääketieteen lisensiaatin tutkinnon tai ulkomailla vastaavan koulutuksen, joka kuuluu lääkärin toimien harjoittamisen vaatimuksiin.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri perusterveydenhuollossa toimivan lääkärin tehtäviin, terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään sekä yhteistyöhön terveydenhuollon ja sosiaalihuollon alalla toimivan henkilöstön kanssa. Koulutuksen suorittamiseksi lääkärin tulee:

- 1) palvella lääkärin tehtävissä lääketieteellisen alan tutkintoja antavan yliopiston (koulutusyksikkö) hyväksymässä terveystieteiden keskuksessa vähintään yhdeksän kuukauden ajan palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään;
- 2) palvella lääkärin tehtävissä koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa vähintään kuuden kuukauden ajan;
- 3) osallistua säännöllisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun toimintayksikön toimipaikkakoulutukseen; sekä
- 4) suorittaa koulutusyksikön hyväksymä tai järjestämä vähintään 16 tunnin kurssimuotoinen koulutus, joka perehdyttää terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään.

Yleislääketieteen erityiskoulutus kestää kokopäiväisenä kolme vuotta. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa osapäiväisenä, jos koulutuksen kokonaisaika ei lyhene, jos koulutuksen tavoitteet saavutetaan ja jos osapäiväinen palvelu on viikoittain vähintään 50 prosenttia kokopäiväisestä palvelusta.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksesta voidaan enintään kuuden kuukauden palvelu suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ja koulutusyksikön hyväksymässä muussa yleislääkärin tehtäviin suuntautuvassa terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä kuin 2 momentin tai 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa toimintayksikössä. Koulutukseksi voidaan lisäksi hyväksyä lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavaan koulutukseen sisältyvästä käytännön opetuksesta enintään yksi vuosi, kun käytännön opetus on saatu koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa tai terveyskeskuksessa.

Koulutusyksikkö antaa todistuksen lääkärin yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2015.

Tämän asetuksen voimaan tullessa valtioneuvoston asetuksen 420/2012 mukaan erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärin tutkintoa suorittava siirtyy tämän asetuksen mukaiseen koulutusohjelmaan. Tämän asetuksen voimaan tullessa valtioneuvoston asetuksen 377/2011 mukaan yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittava siirtyy tämän asetuksen mukaiseen yleislääketieteen erityiskoulutukseen.

Tämän asetuksen voimaan tullessa erikoislääkärikoulutuksessa olevaan voidaan kuitenkin hänen niin halutessaan soveltaa tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä vuoden 2022 loppuun saakka ja erikoishammaslääkärikoulutuksessa olevaan vuoden 2020 loppuun saakka. Yliopisto ei kuitenkaan anna koulutuksen suorittamisesta tutkintotodistusta, vaan tämän asetuksen 6 §:n 5 momentissa tai 7 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta.

Tämän asetuksen 8 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua palvelussuhdetta kuntaan tai kuntayhtymään ei sovelleta niihin lääkäreihin, jotka ovat saaneet lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta annetussa asetuksessa (1435/1993) tarkoitettua perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittamista koskevan opinto-oikeuden ennen 1 päivää syyskuuta 2010.

Yliopistot päättävät järjestelyistä, joita tämän asetuksen mukaiseen koulutukseen siirtymiseen liittyy.

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2015

Peruspalveluministeri
Susanna Huovinen

Hallitussihteeri
Eila Mustonen

C OPETUSSUUNNITELMAT

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA/SUUPATOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Tuula Salo
Clinicum
Suu- ja leukasairauksien osasto
PL 41 (Mannerheimintie 172)
00014 Helsingin yliopisto
Puh. 040-5441560
Sähköposti: tuula.salo@helsinki.fi

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot sekä suupatologian erikoisalan ja sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä opinnoista/jaksoista.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimukseen Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimukseen, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hammaslääkärin tulee:

- tuntee alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee hammassairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita suupatologinen diagnostiikka
- hallita alansa tutkimuksissa käytettävät menetelmät ja laitteistot
- osata toteuttaa vaativat suupatologiset erikoistutkimukset
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintaan ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön koulutuksesta vähintään 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa.

Sivuosa-alue

Käytännön palvelu suunnitellaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuhenkilön ja sivuosa-alueen kouluttajien kanssa. Sivuosaa-alue voidaan suorittaa esim. palveluna suun limakalvosairauksien poliklinikalla (terveyskeskus- tai sairaala) tai hammaslääketieteellisen radiologian yksiköissä. Sivuosaa-alueen suorittamiseen liittyy kirjallinen kuulustelu ja yksi tutkielma, seminaari tai luennointi perusopiskelijoille.

Pääosa-alue

Pääosa-alueen käytännön palvelu tapahtuu HUSLAB:n erikoistumisvirassa. Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa. Lyhin hyväksyttävä palvelujakso on 2 kk.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Pääosa-alueen toimipaikkakoulutus

- yleispatologian ja suupatologian perusopintojen luentojen ja kurssien kertaus soveltuvin osin
- seminaariesitelmien tai perusopiskelijoille suunnattujen luentojen/kurssitöiden ohjattu laatiminen ja pitäminen
- Helsingin yliopiston patologian osaston tapausseminaarit soveltuvin osin (ns. tiistai-meetingit) ja esitelmäsarja kliinisen patologian nykynäkymistä
- HUS:n Kirurgisen sairaalan kliinispatologiset potilasseminaarit soveltuvin osin (nk. PAD-meetingit).
- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden oppialojen esitelmätilaisuuksiin.

Koulutusohjelmaan kuuluu kirjallisuuteen perustuvia tutkielmia, joista vähintään kaksi kirjallisena.

Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Sivuosa-alueen toimipaikkakoulutus tapahtuu osallistumalla käytännön palvelun suorittamiseen valitun toimialan järjestämiin esitelmiin, seminaareihin ja muihin koulutustilaisuuksiin koulutusajanjaksona.

Koulutussairaalat, koulutusterveyskeskukset ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä: <https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teorettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoreettisina kursseina voidaan käyttää hyväksi yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka vastuuhenkilö tai lääketieteellinen tiedekunta on hyväksynyt teoreettiseksi koulutukseksi.

Yleisopinnot

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita suupatologiaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- ATK-taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen

- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö
- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- immunologia ja sen yhteys suuontelon sairauksiin
- sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- systeemisairauksien ilmentymät suuontelossa.

Erikoisalakohtaiset ajankohtaiset kysymykset:

- Suupatologian ja suulääketieteen kansalliset tai kansainväliset koulutukset (esim. SFOPOM) sekä soveltuvien osien hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ja koulutustilaisuudet ajankohtaisista aiheista.

Lisäksi koulutukseen kuuluu sädeturvallisuuskoulutus (½ op).

Arviointi

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- teoriakoulutuksen suorittaminen sovitulla tavalla
- esitettävä sovittu määrä vaativia suupatologisia tutkimuksia, jotka kattavat oleellimmat suupatologian erikoishammaslääkärille ohjautuvista tautitiloista
- tehtävä kirjallisuuteen perustuvia tutkielmia, joista vähintään 2 kirjallisena. Osa voidaan korvata vaihtoehtoisesti osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin.

Erikoistumisen alussa koulutuksesta vastaava henkilö tekee yhdessä erikoistuvan hammaslääkärin kanssa koulutussuunnitelman. Suunnitelmasta ilmenevät koulutuksen tavoitteet, koulutusajan jaksot ja -paikat.

Erikoistuva hammaslääkäri pitää koulutuksensa ajan suupatologian alan lokikirjaa, josta käyvät ilmi koulutuksen kulloinenkin vaihe ja siihenastinen sisältö. Ajantasainen lokikirja auttaa seuraamaan yleisopinnojen sekä sivu- ja pääosa-alueen teoreettisten opintojen etenemistä ja erityisesti pääosa-alueen käytännön koulutuksen kattavuutta (suun ja leukojen alueen erityyppisiä patologisia muutoksia edustavien kudostenäytteiden tutkimisen tasapainoinen jakautuminen) koulutusajan puitteissa.

Vastuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat säännöllisin väliajoin koulutuksen alussa asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi suunnitelman täyttymistä kouluttajan/kouluttajiensa osalta.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA/SUURADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Taina Autti

Vastuukouluttaja:

Yliopistonlehtori Marja Ekholm

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto PL 41 (Mannerheimintie 172) 00014 Helsingin yliopisto

puh. (09) 191 27228, 050-4151327

marja.ekholm@helsinki.fi

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja suurradiologian erikoisalan sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä opinnoista.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimuksiin Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimuksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Teoreettisia opintoja ovat oman erikoisalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan. Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua tutkimus- ja diagnostiikkapalvelujen tuottamista.

Koulutusohjelman tavoitteet

Erikoishammaslääkärikoulutuksen yleiset tavoitteet on määritelty erikoishammaslääkärikoulutuksen pysyväismääräyksissä.

Suoritettuaan koulutusohjelman hammaslääkäriin tulee

- tuntea alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi sekä diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osata toteuttaa ja tulkita alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- hallita säteilysuojelulainsäädäntö ja radiologisen toiminnan laadunhallinta
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan moniammatillisen työryhmän jäsenenä tai sen johtajana.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön koulutuksesta vähintään 12 kk tulee suorittaa yliopistollisessa keskussairaalassa ja vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Käytännön palveluun on määritetty oppimisvaatimukset.

Pääosa-alueen palveluvaatimus:

- Terveyskeskuspalvelu vähintään 9 kk
- HUS-Kuvantaminen vähintään 12 kk
- Terveyskeskuspalvelu, HUS-Kuvantaminen tai muu yliopiston hyväksymä palvelu 15 kk

Sivuosa-alue

Sivuosa-alueeksi suositellaan suupatologian erikoisalaa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä.

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta erikseen tehtävän suunnitelman mukaisesti. Teoreettista koulutusta tulee olla vähintään 80 tuntia.

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita suurradiologian alaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit:

- ATK-taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät suurradiologian erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit kuten:

- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- farmakologia
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- immunologia ja sen yhteys suuontelon sairauksiin

-sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit

-systeemisairauksien ilmentymät suuontelossa

-psykologia, sosiologia

Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kongresseihin ja muihin ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutuksiin vastuuhenkilön ja/tai toimikunnan hyväksynnän mukaisesti. Lisäksi teoreettisiin opintoihin voi sisällyttää suurradiologian ja hammaslääketieteen eri alojen seminaareja ja koulutustilaisuuksia soveltuvin osin ajankohtaisista aiheista.

Erikoisalakohtaiset ajankohtaiset kysymykset

Suurradiologian ja hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ja koulutustilaisuudet soveltuvin osin ajankohtaisista aiheista.

Säteilysuojelukoulutus

Suurradiologian jatkokoulutuksessa on säteilysuojelukoulutuksen vähimmäismäärä ohjeen ST 1.7 / 10.12.2012 mukaan 68 h, josta peruskoulutukseen on sisältynyt 54 h. Jatkokoulutusaikana vaaditaan syventävää säteilysuojelukoulutusta 14 h ja lisäksi täydennyskoulutusta 20 h viiden vuoden tarkasteluajanjakson aikana. Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua Itä-Suomen yliopiston ja Suomen radiologiyhdistyksen järjestämälle Radiologisen fysiikan ja säteilysuojelun kurssille.

Arviointi

Koulutuksen vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri tekevät koulutussuunnitelman erikoistumista aloitettaessa. Erikoistuvan hammaslääkärin oppimistavoitteet eri koulutusjaksoille on määritetty yhdessä kouluttajien kanssa. Toimipaikan kouluttaja ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat yhdessä oppimistavoitteiden toteutumisen ja koulutuksen tuloksellisuuden 6 kk välein yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa. Koulutuksen aikana on tehtävä kirjallisuuteen perustuvia suullisia tai kirjallisia seminaareja, joita voi korvata vertaisarvioituilla tieteellisillä julkaisuilla.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Sivuosa-alueen kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon.

Sivuosa-alueen opinnoiksi suositellaan suupatologiaa. Erikoistuvan hammaslääkärin tulee myös suorittaa Vastaavan johtajan pätevyys, terveydenhuollon röntgentoiminta-kuulustelu hyväksytysti.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

Jakson aikana perehdytään suun alueen infektiosairauksiin ja niiden hoitoon, infektioiden torjuntaan suunhoitoyksikössä sekä opitaan tunnistamaan potilaiden lähettämisasiheet erikoissairaanhoidon.

Kliinisen mikrobiologian laboratorio ja infektiosairaudet, vähintään 12 kk

Jakson tulee sisältää riittävä määrä kliinistä bakteriologiaa (mukaan lukien sairaalahygienia), mykologiaa, kliinistä virologiaa ja infektioserologiaa sekä immuunisairauksien ja immuunipuutostilojen diagnostiikkaa. Jakson aikana perehdytään myös suun alueen mikrobiologisten näytteiden analysointiin, työpisteohjeistuksiin sekä viljelyvastauksiin ja -konsultaatioihin. Jakson aikana perehdytään myös diagnostisen mikrobiologisen laboratorion laadunvalvontajärjestelmään. Jakson kesto on vähintään 6-9 kk ja koulutuspaikkana on HUSLAB.

Infektiosairauksien jakson aikana osallistutaan säännöllisesti infektiokonsultaatioihin ja hygieniatoimikunnan työhön oman alueen infektiolääkärin kanssa sekä infektioklinikan koulutuksiin. Tämä jakso voidaan suorittaa infektioklinikassa tai vaihtoehtoisesti työskentelemällä kliinisen mikrobiologian laboratoriossa tai HYKSin suu- ja leukasairauksien klinikassa, mikäli koulutettava voi näissä tehtävissä osallistua riittävästi infektiosairauksien klinikan toimintaan. Osa jaksosta voidaan mahdollisuuksien mukaan suorittaa myös esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen infektioepidemiologian yksikössä. Jakso suunnitellaan vastuuhenkilöiden kanssa. Jakson kesto on vähintään 3-6 kk.

Suu- ja leukasairauksien yksikkö, vähintään 12 kk

Jakson aikana pidetään polikliinistä vastaanottoa infektio- ja immuunisairauspotilaille, vastataan infektiokonsultaatioihin sekä osallistutaan osastotyöskentelyyn. Lisäksi perehdytään suunhoitoyksikön ja sairaalaosaston hygieniakäytäntöihin ja osallistutaan hygienia-auditointeihin.

Auditointi

Erikoistuvien tulee osallistua pääosa-aluekoulutuksen osana laboratoriotulosten, infektioepidemiologian tai infektioiden torjunnan arviointiin sekä auditointiraporttien valmisteluun ja esittämiseen.

Muu mahdollinen koulutus

Korkeintaan 3 kk erikoistumiskoulutuksesta voidaan suorittaa toimimalla tutkijana tai opettajana suun mikrobiologian alalla koulutusyksikön hyväksymässä tutkimuslaitoksessa tai toimimalla suun mikrobiologiaan ja immunologisiin sairauksiin läheisesti liittyvällä kliinisellä lääketieteen erikoisalalla. Tähän koulutusjaksoon soveltuvasta palvelusta sovitaan vastuuhenkilön kanssa.

Sivuosa-alue:

Koulutukseen sisältyvä sivuosa-alue sovitaan yksilöllisesti kouluttajan /koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa. Sivusa-alue voidaan valita kliinisten tai diagnostisten erikoisalojen tai suu- ja leukakirurgian aloilta. Sivusa-alueeksi voi valita myös suulääketieteen.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoreettinen opetus sisältää perusopinnoita syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Teoreettisiksi opinnoiksi soveltuvat yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskurssit sekä yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämät koulutustilaisuudet, jotka vastuuhenkilö tai lääketieteellinen tiedekunta on hyväksynyt teoreettiseksi koulutukseksi.

Yleisopinnot

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita suun mikrobiologiaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- ATK-taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- epidemiologia, kansanterveystiede
- infektioiden torjunta terveydenhuollossa
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät suun mikrobiologian erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit

- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- farmakologia
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- mikrobiologia ja infektiosairaudet
- immunologia ja sen yhteys suuontelon sairauksiin
- sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, ihotaudit ja allergologia
- yleissairauksien ilmentymät suuontelossa.

Erikoisalohtaiset ajankohtaiset kysymykset

Suun mikrobiologian ja soveltuvin osin hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ja koulutustilaisuudet ajankohtaisista aiheista.

Arviointi

Koulutuksen alussa erikoistuva hammaslääkäri tekee koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutussuunnitelman. Erikoistuva käy kouluttajan kanssa keskusteluja edistymisestään ja koulutusohjelmastaan säännöllisesti. Arviointi on koko koulutusajan jatkuva prosessi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

HAMPAISTON OIKOMISHOITO

Vastuhenkilö:

Professori David Rice

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto
PL 41 (Mannerheimintie 172)
00014 Helsingin yliopisto

David.rice@helsinki.fi

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja ortodontian erikoisan opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista. Opetusohjelma on laadittu päivitetyn oikomishoidon eurooppalaisen Erasmus-koulutusohjelman mukaisesti (The Erasmus programme for postgraduate education in orthodontics in Europe: an update of the guidelines. European Journal of Orthodontics, 2014; 36: 340-9).

Tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hampaiston oikomishoidon erikoishammaslääkärin tulee

- osata pään alueen, erityisesti leukojen ja hampaiston kasvu ja kehitys sekä sen liittyminen yleiseen kasvuun ja kehitykseen
- hallita hampaiston ja leukojen kehityshäiriöiden ja parentavirheiden etiologia ja parentavirheiden määrittäminen sekä ortodonttinen hoito
- osata suunnitella ja toteuttaa hampaiston oikomishoitoa väestötasolla yhteistyössä peruskoulutetun hammaslääkärin kanssa
- osata toteuttaa vaikeiden kehityshäiriöiden erikoishoito yhteistyössä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen kanssa
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua alansa kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimukseen Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimukseen, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen ja Kätilöopiston sairaalat).

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista. Käytännön palvelu ja kliininen koulutus tapahtuvat HUS:n Suu- ja leukasairauksien yksikössä, Huuli- ja suulakihalkiokeskuksessa, terveyskeskuksessa ja /tai muussa vastaavassa terveyspalveluja antavassa yksikössä.. Käytännön

koulutuksesta suoritetaan pysyväismääräysten mukaisesti 12-18 kk yliopistosairaalassa ja loput koulutusajasta hyväksytyssä yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sisältäen vähintään 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua Lyhin hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on pysyväismääräysten mukaisesti yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää). Osa-aikainen palvelu voi myös tulla kyseeseen, ja sen osalta viitataan pysyväismääräyksiin.

Käytännön palvelu suunnitellaan yhdessä kliinisestä toiminnasta vastaavan henkilöstön kanssa. Koulutus on täysipäiväistä ja sisältää erikoishammashoito- ja erikoissairaanhoidotasoista oikomishoitoa. Kliinisten viikkotuntien määrä on vähintään 16 t. HUS:n yksikössä suoritettavat hoidot ovat pääsääntöisesti erikoissairaanhoidon piiriin kuuluvia hoitoja ja terveyskeskuksessa suoritettavat hoidot erikoishammashoidon piiriin kuuluvia. Osa hoidoista pyritään viemään alusta loppuun opiskelun aikana, jotta saataisiin koottua yleisesti EU:ssa vaadittavat omat mallihoitotapaukset.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Koulutuspaikat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä:

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teorettinen opetus (minimi 80 tuntia)

NEBEOP:n (*Network of Erasmus Based European Orthodontic Postgraduate Programmes*) mukaisesti vaadittava teoreettisen opetuksen yhteismäärä on 600 tuntia. Tämä tuntimäärä kertyy säännöllisesti järjestettävistä toimipaikkakoulutuksista ja erillisestä teoreettisesta opetuksesta. Teoreettisesta koulutuksesta osa voidaan suorittaa yhdessä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen alojen kanssa. Muiden korkeakoulujen, hammaslääkärijärjestöjen ja muiden koulutusyksiköiden järjestämiä koulutustilaisuuksia voidaan hyväksyä koulutuksen osaksi soveltuvin osin. Erikoistumiskoulutukseksi voidaan hyväksyä myös alan kansainvälisten ja kotimaisten erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäriyhdistysten järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tavoitteita.

Yleisopinnot

Yleisopintoihin kuuluvat seuraavat oikomishoidon erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit:

- eri hammaslääketieteen alojen seminaarit ajankohtaisista kysymyksistä
- purentafysiologia
- pään ja kaulan anatomia
- terveydenhuollon hallinto
- sädeturvallisuuskoulutus (½ opintoviikkoa, pakollinen)

Erikoisalan opinnot

Oikomishoidon teoreettisen koulutuksen muotona on seminaarityyppinen koulutus. Seminaareja järjestetään viikoittain vähintään 3 tuntia seuraavista aihepiireistä:

- ortodonttisen potilaan tutkiminen ja diagnoosi
- kefalometria
- hoidon suunnittelu

- pään alueen kasvu ja kehitys
- purennan ja hampaiston kehitys
- purentavirheiden etiologia, epidemiologia ja hoidon tarve
- luustollisen ja dentoalveolaarisen kasvun ohjaaminen
- kudokset oikomishoidossa
- biomekaniikka ja siihen liittyvät harjoitustyöt
- kirjallisuuteen perustuva hoitomenetelmien arviointi
- retinoituneet ja synnyntäisesti puuttuvat hampaat
- hampaiden poistot oikomishoidossa
- aikuisortodontia, myöhäiskasvu
- ortodonttis-kirurgiset hoidot
- hoitutuloksen pysyvyys, retentiovaiheen hoidon suunnittelu
- kehitysbiologia
- yleinen kasvu ja kehitys
- kasvuhäiriöt, endokrinologiset häiriöt ja hampaisto
- huuli-suulakihalkiot ja muut kraniofakiaaliset anomaliat
- hammaslääketieteellinen genetiikka
- pediatria
- oraalimotoriset häiriöt, foniatritia

Erikoistuva tekee itse suorittamistaan kokonaishoidoista 10 potilastapausta (hoitokansiota), jotka esitetään. Erikoistuva kokoaa kymmenen mallitapausta, joka perustuvat hänen aktiivisen hoitovaiheen osalta alusta loppuun saakka hoitamiinsa oikomishoitopotilaisiin, ja esittää nämä display-tapaukset yhteisissä seminaareissa.

Erikoistuva tekee neljä kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa, jotka esitetään suullisesti ja yksi näistä lisäksi kirjallisesti. Tutkielmia on mahdollista korvata tieteellisellä työllä.

Lisäksi edellytetään, että jokainen ortodontian erikoistuva tekee oman tutkimustyön, joka esitetään kirjallisessa muodossa ja lisäksi kotimaisessa tai kansainvälisessä kokouksessa posterina tai suullisena esityksenä.

Arviointi

Erikoistuva käy kouluttajan kanssa keskustelua edistymisestään ja koulutusohjelmastaan säännöllisesti. Arviointi toteutetaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisesti kouluttajan toimesta. Koulutuksen tukena suositellaan käytettäväksi lokikirjaa ja HUS:n käytössä olevaa koulutusportaalia.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

KLIININEN HAMMASHOITO/KARIOLOGIA JA ENDODONTIA

Vastuhenkilö:

Professori Leo Tjäderhane

Koulutusohjelman tavoitteet

Kariologian ja endodontian painotusalueella tavoitteena on oppia ymmärtämään, diagnosoimaan ja hoitamaan erikoissairaanhoidon lähetettyjen, vaativaa tasoa edustavien potilaiden erikoisalakohtaisia ongelmia kokonaisvaltaisesti, osana terveydenhuollon tiimiä. Koulutusohjelman puitteissa opiskelija perehtyy suu- ja leukasairauksien klinikassa mm. hammasperäisten infektioiden hoitamiseen lääketieteellisillä riskipotilailla sekä syöpäpotilaiden hammaslääketieteelliseen kuntoutukseen. Oman osa alueen muodostaa yleisanestesiassa tapahtuva hammashoito. Perehtyminen diagnostisesti ja hoidollisesti vaikeisiin hammasmuutoksiin kuten eroosiot ja vaativiin endodonttisiin ongelmapotilaisiin muodostavat myös tärkeän osan koulutustavoitteista. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutusjaksossa tulee vastaavasti perehtyä avosektorin erikoisalakohtaisten potilaiden hoitoon.

Koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen ja Kätilöopiston sairaalat).

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimukseen Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimukseen, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveystieteiden keskuksessa.

Sivuosa-alue

Kariologian ja endodontian sivuosa-alueen palveluksi soveltuu hyvin parodontologia, protetiikka ja parentafysiologia tai muu hammaslääketieteen yksilöllisesti kouluttajan kanssa sovittava erikoisala.

Pääosa-alue

Pääosa-alueen palvelun painopiste on sairaalapalvelussa, mikä HUS:n alueella suoritetaan käytännössä HUS:n suu- ja leukasairauksien klinikassa. Sairaalapalvelun pituus on pääsääntöisesti 18 kuukautta.

Kliininen koulutus tapahtuu HUS:n Kirurgisen sairaalan suu- ja leukasairauksien klinikan ja Helsingin kaupungin terveystieteiden erikoistumisviroissa. Koulutus on täysipäiväistä ja pitää sisällään pääosin koulutusyksikköön lähetettyjen potilaiden hoitamista, poliklinikkapalvelua sekä päivystystä.

Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä kouluttajien ja koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä.

Sivuosa-alueen toimipaikkakoulutus tapahtuu osallistumalla klinisen hammashoidon sivuosa-alueiden esitelmiin, seminaareihin ja muihin koulutustilaisuuksiin koulutusajanjaksona.

Pääosa-alueen aikana toimipaikkakoulutus on etupäässä seminaari- ja ryhmätyöskentelyä. Näihin kuuluvat mm. viikoittaiset klinikkameetingit, joiden yhteydessä pidetään potilastapauksiin liittyviä esitelmiä ja kirjallisuusseminaareja sekä perehdytään ulkopuolisten asiantuntijoiden luennoimiin aiheisiin.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä:

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön ja/ toimikunnan hyväksynnän mukaisesti.

Erikoistumiskoulutukseen liittyy kirjallinen työ koulutuksen vastuuhenkilön tai kouluttajien kanssa sovitusta aiheesta. Suositeltavaa on, että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu johonkin meneillään olevaan tutkimushankkeeseen syventäen siten tietämystään. Kirjallinen työn laaditaan sitten ko. hankkeen puitteissa kansainvälisenä tai kansallisena julkaisuna.

Yleisopinnot

Kaikille hammaslääketieteen koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita kariologiaan ja endodontiaan mielekkäästi liittyvät opinnot.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit:

- ATK-aidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arviointi
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät klinisen hammashoidon erikoishammaslääkäriin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit:

- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- pediatria
- genetiikka
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- analgesia, anestesia

- mikrobiologia, immunologia
- korva- nenä- ja kurkkutaudit
- psykologia
- farmakologia

Lisäksi koulutukseen kuuluu sädeturvallisuuskoulutus (½ ov).

Arviointi

Arvioinnissa käytetään strukturoitua, HUS:n kirurgian toimialan hyväksymää koulutusportfolio-ohjelmaa ja kliinistä lokikirjaa. Arviointi on koko koulutusajan jatkuva prosessi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

KLIININEN HAMMASHOITO/LASTEN HAMMASHOITO

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

HLT, EHL Eija Salmela

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto

PL 41 (Mannerheimintie 172)

00014 Helsingin yliopisto

Puh. 050 4151319

eija.salmela@helsinki.fi

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot sekä lasten hammashoidon erikoisalan ja sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä opinnoista/jaksoista.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimuksiin Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimuksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hammaslääkäriin tulee

- olla perehtynyt lasten ja nuorten hammashoitoon sen kaikilta osa-alueilta
- osata toteuttaa alansa vaativa erikoishoito yhteistyössä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen kanssa
- osata toimia asiantuntijana lasten ja nuorten hyvinvointia koskevissa moniammatillisissa ryhmissä
- pystyä jakamaan oman alansa tietoutta hammaslääkäreille ja muille terveydenhuollon ammattilaisille
- pystyä osallistumaan oman alansa tutkimukseen

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista. Kliininen koulutus tapahtuu HUS:n Lasten ja nuorten sairaalassa, terveyskeskuksessa ja/tai muussa vastaavassa terveyspalveluja antavassa yksikössä. Käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Pääosa-alue

Käytännön palvelu tapahtuu pääsääntöisesti HUS:n Lasten ja nuorten sairaalassa suu- ja leukasairauksien yksikön erikoistumisvirassa ja terveyskeskuksessa, kuten Pääkaupunkiseudun suun erikoishoidon yksikössä tai muussa Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymässä yksikössä. Koulutus on täysipäiväistä ja pitää sisällään Lasten ja nuorten sairaalassa hoidossa olevien potilaiden sekä sinne erikois- ja erityistason hammashoitoa varten lähetettyjen lasten ja nuorten hoidon. Käytännön palveluun sisältyy mm. lasten ja nuorten hammashoito sedaatioissa ja yleisanestesiassa, somaattisesti tai psyykkisesti

sairaiden sekä vammaisten lasten ja nuorten hammashoito ja oraalimotorinen hoito. Terveyskeskuksessa tai muussa vastaavassa yksikössä koulutuksessa oleva hoitaa erityistason lapsipotilaita.

Sivuosa-alueet

Sivuosa-alueen käytännön palvelu tapahtuu valinnaisilla, koulutusohjelmaan sopivilla, pääosa-alueen koulutusta täydentävillä aloilla seuraamalla tai tuottamalla ko. alojen palveluja.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Pääosa-alueen toimipaikkakoulutus on etupäässä seminaarityöskentelyä. Viikoittaiset seminaarit sisältävät luentoja, kirjallisuuskatsauksia, potilastapauksia ja uusimpia tutkimustuloksia.

Lisäksi erikoistuja osallistuu soveltuvin osin HUS:n Kirurgisessa sairaalassa, Lasten ja nuorten sairaalassa ja Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitoksella järjestettäviin oppialaa tukeviin seminaareihin ja esitelmätilaisuuksiin.

Sivuosa-alueen toimipaikkakoulutus tapahtuu osallistumalla kliinisen hammashoidon sivuosa-alueiden seminaareihin ja muihin koulutustilaisuuksiin koulutusajanjaksona.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä:

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön/tiedekunnan hyväksynnän mukaisesti.

Yleisopinnot

Kaikille hammaslääketieteen koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita oppialaan mielekkäästi liittyvät opinnot.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit:

- ATK-taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arviointi
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit:

- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- pediatria
- genetiikka
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- analgesia, anestesia
- mikrobiologia, immunologia
- korva- nenä- ja kurkkutaudit
- psykologia
- farmakologia

Ajankohtaiset kysymykset

Lasten hammashoittoon liittyvät koulutustilaisuudet ja soveltuvien osin hammaslääketieteen eri alojen ja pediatrian seminaarit ajankohtaisista aiheista.

Lisäksi koulutukseen kuuluu **sädeturvallisuuskoulutus 0,5 ov.**

Tutkijana toimiminen

Tutkijana toimimista koulutuksen aikana voidaan hyväksyä enintään kolme kuukautta (3kk). Vastuhenkilö tekee päätöksen tutkimustyön hyväksymisestä tutkintoon.

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- pääosa- ja sivuosa-alueen käytännön palvelun ja teoreettisen koulutuksen sekä lähijohtajakoulutuksen suorittaminen
- kymmenen valmiiksi hoidetun, vaativaa hoidon suunnittelua ja toteutusta edellyttävän potilastapauksen esittely
- erikseen sovittavat seminaariesitykset 1-2 kertaa lukukaudessa
- tieteellinen tai katsausartikkeli, tai osallistuminen tieteellisen artikkelin kirjoittamiseen

Erikoistumisen alussa koulutuksesta vastaava henkilö tekee yhdessä erikoistuvan hammaslääkärin kanssa koulutussuunnitelman. Suunnitelmasta ilmenevät koulutuksen tavoitteet, koulutusajan jaksot ja -paikat.

Erikoistuva hammaslääkäri pitää koulutuksensa ajan lokikirjaa, josta käyvät ilmi koulutuksen kulloinenkin vaihe ja siihenastinen sisältö. Ajantasainen lokikirja auttaa seuraamaan yleisopintojen sekä sivu- ja pääosa-alueen teoreettisten opintojen etenemistä ja erityisesti pääosa-alueen käytännön koulutuksen kattavuutta.

Arviointi

Vastuuhenkilö ja/tai kouluttaja ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Erikoistuva hammaslääkäri ja vastuuhenkilö ja/tai kouluttaja arvioivat suunnitelman täyttymistä omalta ja toistensa osalta kaksi kertaa lukuvuodessa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

KLIININEN HAMMASHOITO/PARODONTOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Timo Sorsa

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto

PL 41 (Mannerheimintie 172)

00014 Helsingin yliopisto

puh. (09) 191 25441, (09) 191 27218

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hammaslääkäriin tulee

- tuntee parodontalisairauksien ja peri-implantiittien alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee parodontalisairauksien ja peri-implantiittien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- tuntee parodontalisairauksien ja yleissairauksien yhteys
- ymmärtää parodontologisen / peri-implantologisen tutkimuksen periaatteet ja käyttämät menetelmät
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoito-/terveydenhuoltohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana ja sen jäsenenä
- omaksua jatkuvan oppimisen taidot ja kyky arvioida kriittisesti omaa toimintaansa

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimukseen Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimukseen, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella, josta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Sivuosa-alue

Parodontologian sivuosa-alueen palveluksi soveltuu hyvin kariologia ja endodontia, protetiikka ja purenan kuntoutus tai muu hammaslääketieteen yksilöllisesti kouluttajan /koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa sovittava erikoisala

Pääosa-alue

Kliininen koulutus tapahtuu HUS:n Kirurgisen sairaalan suu- ja leukasairauksien klinikan ja Helsingin kaupungin terveyskeskuksen erikoistumisviroissa. Koulutus on täysipäiväistä ja pitää sisällään pääosin

koulutusyksiköiden lähetettyjen potilaiden hoitamista, poliklinikkapalvelua sekä päivystystä. Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä kouluttajien ja koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoitus on syventää tietämystä erikoisalasta. Opiskelijan tulee osallistua parodontologian oppialan viikoittaisiin seminaareihin edellä mainituissa, molemmissa koulutusyksiköissä

- kirjallisuusseminaarit, tutkimusseminaarit
- hoidonsuunnitteluseminaarit, joiden yhteydessä potilastapauksiin liittyviä lyhyitä esityksiä mm. seuraavista aiheista:
 - parodontiittipotilaan tutkiminen, diagnostiikka ja hoitosuunnitelma
 - bakteeridiagnostiikan erityiskysymykset
 - yleissairaudet ja niiden lääkitys
 - mikrobilääkkeet ja mikrobilääkeprofylaksia
 - kirurgiset hoitokeinot
 - purennan rekonstruktio (proteettinen/ ortodonttinen)
 - implantologia.

Koulutusohjelmaan kuuluu viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa, joista kaksi kirjallisena. Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä:

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teorettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoreettisina kursseina voidaan käyttää hyväksi yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka vastuuhenkilö tai erikoishammaslääkäritoimikunta on hyväksynyt teoreettiseksi koulutukseksi.

Yleisopinnot

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita erikoisalaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- tiedon hankkiminen (mm. kirjaston käyttö)
- epidemiologia, kansanterveystiede
- ATK- taidot ja tilastointi

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit:

- pään ja kaulan anatomia
- mikrobiologia, immunologia
- solubiologia, genetiikka
- analgesia, anestesia
- sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- psykologia
- farmakologia.

Erikoisalan ajankohtaiset kysymykset:

Parodontologiaan liittyvät koulutustilaisuudet sekä soveltuvin osin hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ajankohtaisista aiheista.

Lisäksi koulutukseen kuuluu **sädeturvallisuuskoulutus (½ ov)**.

Arviointi

Koulutusvaatimukset:

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- esitettävä tietty määrä valmiiksi hoidettuja potilastapauksia, joista osa vaativaa kokonaihoitosuunnittelua edellyttäviä hoitoja
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), osa vaihtoehtoisesti osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin

Koulutuksen seurannassa ja arvioinnissa käytetään strukturoitua HUS:n kirurgian toimialan hyväksymää koulutusportaalia ja lokikirjaa. Arviointi suoritetaan yhteistyössä koulutusvastaavan ja kouluttajien kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

KLIININEN HAMMASHOITO/PROTETIIKKA JA PARENTAFYSIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Pentti Kemppainen

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto

PL 41 (Mannerheimintie 172)

00014 Helsingin yliopisto

Koulutusohjelman tavoitteet

Erikoistunut hammaslääkäri tuntee parentaelimen toimintahäiriöiden, leukanivelen sairauksien ja pään alueen kiputilojen erityispiirteet ja hallitsee niiden hoidon. Koulutusohjelmasta valmistunut hammaslääkäri hallitsee moniongelmaiset, tavallista vaikeammat proteettiset hoidot, tuntee hoitoihin liittyvät hammaslaboratoriotekniikat ja osaa valita kuhunkin hoitoratkaisuun parhaiten soveltuvat materiaalit. Erikoistuneen hammaslääkäriin tulee kyetä toimimaan erikoisalan konsultaatiotehtävissä ja toimimaan yhteistyössä muun terveydenhuoltohenkilöstön kanssa.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimuksiin Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimuksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Sivuosa-alue

Koulutukseen sisältyvä sivuosa-alue sovitaan yksilöllisesti kouluttajan /koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa

Pääosa-alue

Protetiikan ja parentafysiologian käytännön palvelu on hoitopalvelujen tuottamista, johon sisältyy oman erikoisalan vaativien potilastapausten diagnostiikka, hoidon suunnittelu ja sen toteutus siten, että ne kattavat kaikki protetiikan ja parentatoimintahäiriöiden keskeiset osa-alueet. Käytännön palvelu suunnitellaan yhdessä kliinisestä toiminnasta vastaavan henkilöstön kanssa.

Kliininen koulutus tapahtuu HUS:n Kirurgisen sairaalan suu- ja leukasairauksien klinikan ja Helsingin kaupungin terveyskeskuksen erikoistumisviroissa. Koulutus on täysipäiväistä ja pitää sisällään pääosin koulutusyksiköiden lähetettyjen potilaiden hoitamista, poliklinikkapalvelua sekä päivystystä.

Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä kouluttajien ja koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalalta.

Sivuosa-alueen toimipaikkakoulutus tapahtuu osallistumalla klinisen hammashoidon sivuosa-alueiden esitelmiin, seminaareihin ja muihin koulutustilaisuuksiin koulutusajanjaksona.

Pääosa-alueen aikana toimipaikkakoulutus on etupäässä seminaari- ja ryhmätyöskentelyä. Näihin kuuluvat mm. viikoittaiset hoidonsuunnitteluseminaarit, joiden yhteydessä pidetään potilastapauksiin liittyviä esitelmiä ja kirjallisuusseminaareja.

Koulutussairaalat ja kouluttajat löytyvät tiedekunnan ylläpitämästä koulutuspaikkarekisteristä:

<https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/koulutuspaikkasopimus>

Teorettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoreettisina kursseina voidaan käyttää hyväksi yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka vastuuhenkilö tai erikoishammaslääkäritoimikunta on hyväksynyt teoreettiseksi koulutukseksi.

Yleisopinnot

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita erikoisalaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- tiedon hankkiminen (mm. kirjaston käyttö)
- epidemiologia, kansanterveystiede
- ATK- taidot ja tilastointi

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät klinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit:

- pään ja kaulan anatomia
- mikrobiologia, immunologia
- solubiologia, genetiikka
- analgesia, anestesia
- sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- psykologia
- farmakologia.

Erikoisalan ajankohtaiset kysymykset:

Protetiikkaan ja purentafysiologiaan liittyvät koulutustilaisuudet sekä soveltuvin osin hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ajankohtaisista aiheista.

Lisäksi koulutukseen kuuluu **sädeturvallisuuskoulutus (½ ov)**.

Arviointi

Oppialan vastuhenkilö seuraa laaditun opintosuunnitelman toteutumista sekä arvio erikoistuvan hammaslääkärin opintojen edistymistä.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

1. Koulutusohjelman/erikoisalan tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärin tulee suoriutua osaltaan itsenäisesti alansa tehtävistä ja omat tätä varten riittävät teoreettiset ja kliiniset tiedot ja taidot:

1. leukaluiden ja kasvojen traumojen kirurgiasta ym. hoidosta rekonstruktioineen
2. suun ja leukojen pahanlaatuisten kasvainten kirurgiasta rekonstruktioineen
3. leukanivelen sairauksista ja niiden kirurgisesta ja muusta hoidosta
4. leukojen ja kasvojen deformiteettien ja anomalioiden kokonaisvaltaisesta suunnittelusta ja kirurgiasta
5. dentoalveolaarisesta kirurgiasta
6. hammasperäisten infektioiden hoidosta
7. preproteettisesta kirurgiasta ja siihen liittyvästä implantologiasta
8. leukakystojen ja hyvänlaatuisten kasvainten kirurgiasta rekonstruktioineen
9. sylkirauhasten sairauksista
10. suun ja leukojen kroonisten kiputilojen hoidosta
11. suun limakalvosairauksista
12. tieteellisestä tutkimustyöstä suu- ja leukakirurgian alalla
13. niistä odontologian osa-alueista, jotka suu- ja leukakirurgiassa ovat keskeisiä, kuten ortodontia, hammas-, leuka- ja kasvoprotetiikka, purentafysiologia, suupatologia ja -radiologia sekä suun mikrobiologia ja suulääketiede.

Yhteistyö plastiikkakirurgian, neurokirurgian ja korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalojen kanssa on tärkeää.

2. Koulutusohjelman rakenne

Koulutusohjelman kokonaispituus on kuusi vuotta.

Koulutusohjelmaan voidaan ottaa hammaslääkäri, jolla on HLL-tutkinto ja 2 vuotta toimimista hammaslääkärinä kliinisissä tehtävissä.

Koulutusohjelmaan kuuluu terveyskeskuspalvelu 9 kk, lääketieteen täydentävä koulutus (100-120 op) ja varsinainen erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk).

Täydentävien opintojen suorittaminen lyhentää suu- ja leukakirurgian koulutukseen vaadittavaa erikoisalan palvelusaikaa 2 vuotta. Jos erikoistuja on aiemmin suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon, lyhenee vaadittava palvelusaika täydentäviä opintoja vastaavalla määrällä (2 vuotta). Vaadittavan palvelun määrä on terveyskeskuspalvelu (9kk) ja erikoisalan palvelu (3 v 3kk).

Täydentävistä opinnoista tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka laaditaan koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa. Opintojen tulee pääsääntöisesti ajoittua erikoistumiskoulutuksen alkuun.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin koulutusvaatimuksiin. Erikoistuvan tulee tutustua koulutusvaatimuksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

3. Terveyskeskuspalvelu 9 kk

4. Varsinainen erikoistumiskoulutus/eriytyvä palvelu (5 v 3 kk)

Käytännön palvelun pituuteen vaikuttaa lääketieteen täydentävien opintojen suorittaminen tai aikaisemmin suoritettu lääketieteen lisensiaatin tutkinto. Katso lisätiedot koulutusvaatimuksista (luku 4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä)

Ennen varsinaista erikoistumiskoulutusta on suu- ja leukakirurgiaan erikoistuvan hammaslääkärin suoritettava lääketieteen täydentäviä opintoja yhteensä 100-102 op verran. Täydentävät opinnot sisältävät kurssien L3, L4 ja L5 opinnot opintopisteineen sekä L2 kurssien opinnot niiltä osin, kun erikoistuja ei perusopintojensa aikana ole niitä suorittanut. L2 kurssien suorittaminen hyväksytysti on edellytys L3, L4 ja L5 kurssien suorittamiselle.

Täydentävien opintojen suorittaminen lyhentää suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärikoulutukseen vaadittavaa erikoisalan palvelusaikaa 2 vuotta. Jos erikoistuja on aiemmin suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon, lyhenee vaadittava palvelusaika täydentäviä opintoja vastaavalla määrällä (2 vuotta).

Lääketieteen täydentävät opinnot löytyvät erillisestä tiedostosta tiedekunnan verkkosivuilta <https://guide.student.helsinki.fi/fi/artikkeli/erikoislaakari-ja-erikoishammaslaakarikoulutus> kohdasta *Erikoishammaslääkärikoulutuksen opinto-oppaat*.

Varsinainen erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk)

Erikoistumiskoulutuksessa kliininen osuus (5 v 3 kk) tapahtuu pääsääntöisesti yliopistosairaalan suu- ja leukakirurgian klinikassa. Enintään yksi vuosi voidaan suorittaa erikoishammaslääkärijohtoisella kotimaisen tai ulkomaisen sairaalan suu- ja leukakirurgian osastolla.

5. Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

1. Erikoistuva tutkii ja hoitaa opettajiensa valvonnassa ja ohjauksessa itsenäisesti potilaita poliklinikalla, vuodeosastolla ja leikkaussalissa. Hoidossa pyritään siihen että kullakin potilaalla on vastuulääkärit, joista toinen on erikoistuja ja toinen seniorilääkäri.
 2. Erikoistuva osallistuu koko kliinisen osuuden koulutuksen ajan suu- ja leukakirurgian sekä suun terveydenhuollon yöpäivystykseen primaaripäivystäjänä, loppuvaiheessa myös takapäivystäjänä.
 3. Erikoistuva suorittaa itsenäisesti tai avustaa keskeisissä alaan liittyvissä kirurgisissa toimenpiteissä, joista pidetään kirjaa (lokikirja). Toimenpiteet vastaavat laadultaan ja määrältään soveltuvin osin niitä vaatimuksia joita edellytetään European Board of Oro-Maxillofacial Surgery Assessmentiä (EBOMFS) (www.ebomfs.eu) varten.
- Jokaisella erikoistujalla on henkilökohtainen kouluttaja, joka säännöllisesti seuraa erikoistujan kehitystä kliinisessä työssä.

6. Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

1. vuosi

dentoalveolaarikirurgia:

- retinoituneet hampaat
- hyvänlaatuiset suun- ja leukojen kasvaimet
- infektiokirurgia
- limakalvosairaudet
- implantologia

2. vuosi

deformiteettikirurgia

- ortognaattinen kirurgia; hypo-, hyperplasiat, dentofakiaalinen kirurgia
- synnynnäiset deformiteetit; kraniofakiaalisten anomalioiden hoito, huuli-suulakihalkiokirurgia
- hankitut deformiteetit; posttraumaattisten deformiteettien hoito, ablatiivisen kirurgian jälkeinen sekundaarinen rekonstruktio-kirurgia
- uniapnean hoito
- leukanivelkirurgia
- kipukirurgia

3. vuosi

tuumori- ja rekonstruktio-kirurgia;

- ablatiivinen kirurgia
- pehmyt- ja kovakudosrekonstruktiot
- mikrokirurgiset rekonstruktiot
- purennan kirurgiset rekonstruktiot.
- hermovaurioiden kirurginen hoito
- osteoradionekroosien hoito
- sylkirauhassairaudet

Traumatologian koulutusta annetaan koko eriytyvän vaiheen aikana

7. Teorettinen kurssimuotoinen koulutus 80 h

Suu- ja leukakirurgian erikoisalan opinnot sisältävät koulutusta mm. seuraavista aihepiireistä:

- dentoalveolaarinen kirurgia
- kasvoluiden traumatologia
- synnynnäiset ja hankitut deformiteetit
- leukanivelen sairaudet
- suun ja leukojen hyvän- ja pahanlaatuiset kasvaimet
- suun ja leukojen rekonstruktiokirurgia
- suun ja leukojen tulehdussairaudet
- preproteettinen kirurgia
- sylkirauhassairaudet
- suun limakalvosairaudet.

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen myös alan kansainvälisten ja kotimaisten erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäriyhdistysten järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tavoitteita.

8. Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

10. Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot

11. STUK:in ohjeistuksen mukainen säteilysuojelukoulutus

<https://www.stuklex.fi/fi/ohje/ST1-7>

TERVEYDENHUOLTO

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Minna Kaila

Clinicum

Suu- ja leukasairauksien osasto
PL 41 (Mannerheimintie 172)
00014 Helsingin yliopisto

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta asetuksen mukaan vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hammaslääketieteen laitoksella erikoistuvan hammaslääkärin virassa tai erikoishammaslääkäritoimikunnan hyväksymässä muussa virassa, toimessa tai tehtävässä.

Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin pysyväismääräyksiin. Erikoistuvan tulee tutustua pysyväismääräyksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

1. Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määritelty erikoishammaslääkärin tutkinnosta annetussa asetuksessa.

Koulutusohjelman suoritettuaan terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee:

- tietää terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä ymmärtää näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- osata arvioida väestön terveyspalvelujen tarvetta, niiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja laatua
- tietää suu-terveyden edistämiskeinot ja suusairauksien ehkäisymenetelmät
- osata yksityiskohtaisesti terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmä
- ymmärtää terveydenhuollon suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin peruseräperusteet
- ymmärtää sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöhallinnon ja käytännön johtamistaidon perusteet
- ymmärtää terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä osata kriittisesti arvioida, soveltaa ja tuottaa tutkimustietoa oman toimintaympäristön tarpeisiin
- osata kriittisesti arvioida omaa toimintaansa ja henkilökohtaisesti omaksua jatkuvan oppimisen toimintamalli

2. Koulutuksen sisältö

Kolme vuotta kestävä koulutus laajuus on yhteensä 180 op (3 vuotta). Koulutus toteutetaan yksilöllisen koulutussuunnitelman pohjalta ja siihen sisältyy lähijohtajakoulutus tiedekunnassa sovitun käytännön mukaisesti. Lähijohtajakoulutus voidaan sisällyttää sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuruu- ja arviointitehtävissä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa erikseen sovittavissa organisaatioissa (läänihallitus, sosiaali- ja terveysministeriö, Kela, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, terveyskeskus). Koulutuksesta vähintään yhdeksän kuukautta (50 op) tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Käytännön koulutusta täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

3. Teoreettinen koulutus

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä henkilökohtaisten tavoitteiden mukaan. Opinto-osioita voidaan valita esimerkiksi sosiaalipolitiikan, sosiologian, tilastotieteen, kansanterveystieteen, yleislääketieteen ja terveydenhuollon hallinnon sekä tiedekunnan jatko- ja täydennyskoulutuksen opinto-ohjelmista ja seminaareista. Koulutuksessa pyritään mahdollisuuksien mukaan käyttämään hyväksi Helsingin yliopiston tai muiden korkeakoulujen olemassa olevia opintojaksoja. Kansainvälistä koulutusta, jonka erikoishammaslääkäritoimikunta on hyväksynyt, voidaan myös käyttää hyväksi.

Teoriaopinnoissa erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja sen kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen, suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 90 opintopistettä, joihin sisältyy opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 23 opintopistettä.

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä pakollinen lähijohtajakoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

4. Arviointi

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Erikoistumiskoulutuksesta annettujen pysyväismääräysten mukaisen arvioinnin lisäksi oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin henkilökohtaisin keskusteluin. Ensisijaisesti arvioinnissa käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa.

5. Valtakunnallinen kuulustelu

Ks. 4.7. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

6. Johtamisopinnot (10 opintopistettä)

Ks. 4.6 Johtamisopinnot